

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VÍDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólír sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Szerda, november 18.

Mai számunk főbb közleményei:

Vexércikk: A városok érdekében.
A képviselőház ülése.
Az új belügyi államtitkár.
Sima Ferenc hadserege.
Puskapor a Házban.
Öngyilkos állapán.
Körber a kiegészítésről.
A leánybecsület halottja.
Politikai érdekességek.
Karácsonyi Mariska temetése.
A tüzfaktanya helye.
A tüdővész — gyógyítható.
Új ipartelep Aradon.
A nyomor drámái.
Gyilkosság az országúton.
Becsületért — postautalványon.
Tárcsa: Legénykérés. Írta: Vértesi Arnold.
Csarnok: Eupraxia. Vlahatza Alexandrije.

A városok érdekében.

Arad, november 17.

Huszonnyolc törvényhatóság küzd évek óta a legnagyobb anyagi bajokkal és évek hosszú során át váltakozó kormányok nem látták meg a városok veszedelmét és nem akartak a törvényhatósági városok anyagi helyzetén segíteni.

Politikai átalakulás küszöbére kellett az országnak érkeznie, hogy az új kormány kilátásba helyezze a városok anyagi segítségét. Sajnos azonban, még csak az ígéret hangzott el és ettől a kecsegtetés-től a megvalósulásig még nagy út van hátra.

A Tisza-kormány azt igéri, hogy a vá-

rosok részére átengedik a fogyasztási adó jövedelmeket. A Bánffy-párt is fölvette programjába a városok segítségét és pedig akkép, hogy a városokat az állami funkciók végzéseért kárpótolják.

Mindkettő kecsegtető rózsás jövőt rajzol a városok elé, mert bármelyik ígéret teljesülése egy pár. százezer korona új jövedelmi forrást jelent a városok háztartása számára. Például, hogy éppen Aradról beszéljünk, a fogyasztási adó jövedelmeinek átengedéséből a város pénztára évenként akkora tiszta hasznót söpörne be, hogy a régi költségvetés fenntartásával majdnem a pótdó legnagyobb részét törölni lehetne. Az állami funkciókért való kárpótlás is óriási összegre rug és bizonyos hogy nemcsak Arad, de az összes vidéki városok föllendülnének, ha az államtól az említett kedvezmények bármelyikét is megkapnák.

Amde sokkal nagyobb a pesszimizmusunk, hogy sem azt higgyük, hogy egy program ígéretei és a valóság között semmi ürr sem tátong. Nem mondjuk, hogy ez az ígéret mézes madzag lenne, mert hiszen nagyon is elérkezett az ideje annak, hogy valahára az állam is a jobbik eszéhez kapjon és belássa, mikép a törvényhatósági városok anyagi elerőtlenedése veszélyezteti az állam érdekeit s hogy a városok tényleg óriási anyagi nehézségekkel küzdenek és megterhelésük sok irányban méltánytalan és öngyilkossági politika az állam részéről.

Mert bebizonyított és megdönthetetlen tény, hogy a városokra nagy kötelezettség hárul akkor, midőn az állam jóvoltáért iskolákat tartanak fenn, az összes egyenes adó munkálatokat végzi, a katonai terheket viselik és több ilyen tisztán, vagy legnagyobb részt állami jellegű feladatot teljesítenek és ugyanekkor a polgárok súlyos megterhelése dacára el kell, hogy hanyagolják saját kulturális szükségleteiket. A városok legtöbbje óriási adósságokba keverte magát és az ebből származó terheket sokáig nem bírhatja.

A kérdés tehát megérett a megoldásra és a kárpótlás avagy a segítség bármely módját választja is az állam, kötelességet teljesít nemcsak a városok, de önmagával szemben is, mert erős nemzeti állam kiépítéséhez és az állam anyagi erejének növeléséhez hozzá tartozik a törvényhatósági városok méltányos támogatása is.

Nem szabad mindent annak a hangzatos autonómiának a terhére írni. Keservesen megfizetnek szegény városok azért az önállóságért, ami csak frázis, mert hiszen az állam gyámködése nagyon is problematikussá teszi a városok autonómiáját.

Remélhető, hogy a sokat emlegetett, de mindannyiszor elodázott állami támogatást most már felszínen tartja a politikában beállott fordulat, midőn a mostani nehéz, válságos helyzetben érzik a kormányok és politikai pártok, hogy az ösz-

Legénykérés.

Írta: Vértesi Arnold.

Kitették a legényt a síralomházba. Három napig ott marad, negyedik nap fejét veszi a hóhér. Ugy szölt az ítélet. Förtelmes istenkáromlásért, az előjáróság szidalmazásáért halállal kell lakolnia; így végezte a bölc tanács. Példát kellett mutatni, mert immár nemes Kolosvár városában nagyon elterjedt az istenkáromlás és mindenféle gonoszság.

Mindenféle nép, férfiak, asszonyok, nagy sokasággal jöttek megnézni a síralomházba kitett legényt. Egész város népe, már amint az szokás volt, ki istenes szándékkal, ki meg csak kíváncsiságból. Feddették is, gyalázták is, sajnálták is, siratták is. Bort is hoztak neki, hogy igyék, fiatal leányok meg virágot, hogy gyönyörködjenek benne, hiszen már ugyanis csak párnapig gyönyörködhetik ebben az egész isten teremtetett szép világban.

Azt is csak így a síralombházban, négy fal közt, két száll égő gyertya az asztalánál, két fegyveres drabant az ajtóban s nehéz bilincs kezén, lábán.

— Jaj, jaj, Gergely öcsém, hát így kell-e téged látnom? — sópáncodott Kőmives Szócs Máté, aki tehetős polgár volt s még abból az időből ismerte az ifjút, mikor az Beők János uramnál legénykedett s vitézi módon forgolódott a város védelmezésében is a Forgách Zsigmond megszálló hada ellen.

Apját, anyját is ösmerte szíjfunak. Becsületese emberek voltak mind, az egész családja, soha sem hitték volna, hogy ilyen szégyen esék rajtuk.

— Haj, bizony bátyám uram, megütöttem a bokámat — mondta a legény; — a bor ártott meg, az vette el az eszemet! De mit tegyek? Már megesezt. Már csak a kegyelmes Uristen segíthet rajtam.

— Már igazán csak az, Gergely öcsém, — csóválta a fejét Kőmives Szócs Máté uram.

A fiatal leány, aki vele volt, az unokahuga, keserves sirásra fakadt.

— Ne sirj, hugom vigasztalta a rab. — Egyszer él, egyszer hal az ember. Igaz, hogy nehéz elmenni ilyen fiatalon; de egyszer csak el kell menni mindnyájunknak.

A leány csak sirt és nem tudott felelni.

— Jó szived van, látom hugom, — mondta a legény — áldjon meg az isten érte.

Kőmives Szócs Máté lerakta azt a kis elemózsiát, amit hozott, meg a kulacsot is oda tette az asztalra:

— Egy kis ital, Gergely öcsém, egy kis harapni való. De már most bucsuzunk, öcsém. Ha már isten így rendelte, hogy ez árnyékvilágnak vége szakadjon, meg kell abban nyugodni, mert ahogy Ezsiás próféta mondja: a seregek Urától jön a látogatás.

Mire a legény is a próféta szavával felelt.

— Eiletem elvétetik és összegöngyölítetik, mint a pásztorok sátora, elmetszetik mint szövőtől életem.

Kőmives Szócs Máté megnyugodva távozott, hogy a bűnös ilyen isteni felelemben készül a halálra; de a leány csak tovább zokogott egész uton hazáig:

— Hát nem lehet megmenteni szegényt? Nem lehet?

— Hát bizony a törvény kemény, Dorka lányom, — mondta Kőmives Szócs Máté, — de már azon nem lehet segíteni. Nagy bűn az, amiben vétkeznék találtatott.

— Nincs irgalom számára?

— Nincs, nincs, ha csak tán valamileányzó meg nem könyörülne rajta s meg nem kérné magának hitestársul.

— Hát akkor?

— Akkor, ugy hallottam még az édes arámtól, megvan még a régi törvényben, írva sincs tán, de mégis úgy van, hogy akkor szabadon eresztik az elítélt embert. En nem látam, de hallottam; öreg emberek emlékezhetnek rá s a törvénytevők bizonyosan tudják. De hol találkozik olyan leányzó, tiszta életű, becsületes leányzó, mert annak kell lenni, a ki a hóhér keze alól szerez magának hitestársul?

A leány fölemelte könytől ázott arcát s a szeme ragyogott:

— En leszek az, Máté bácsi.

— Te? Te béka! Elballgatsz mindjárt, — förmedt rá a bátyja. — Nézze meg az ember a ruzsnya kis férget, még mi nem jut eszébe. A tavasszal volt a konfirmáción s már a legé-

szes állami szervek, így a városok jóindulatát is meg kell szerezniök, másrészt pedig a városok anyagi segítése az állam érdekének szempontjától nem halasztható tovább. (—m.)

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 17.

Ismét borús az ég és ismét kevesen vannak a t. Házban. Hiszen olyan vakmerő dolog is kimenni a nyirkos, páratelt utcára s úgy a Házba, hol lassan, de folytonosan csordogál az obstrukció, mint a nedves őszi pára, úgy terül szét a szóáradat és kellemetlen hidegség járja át az embert.

Hiszen szépnek szép lehet az obstrukció, már a kinek, de unalmasnak föltétlenül unalmas mindenkinek.

Ma is obstrukciós napra virradtunk. Eitner Zsigmond és Babó Mihály vitték a szót, a kik kibeszélték az egész ülést. A honatyák seregestől tódultak ki a folyosóra s ott ülöttek el az unalmas időt.

Folyt a szóbeszéd, kombinális anekdotázás. Szó esett a Tallán földmívelésügyi miniszter tegnapi vacsorájáról is, amit Polónyiával szemben fogadásként elvesztett. Csakhamar szájról-szájra jár, hogy hiába cáfolgatták már előre ennek a vacsorának a politikai jelentőségét, mégis történt ezen a vacsorán valami. Igaz, hogy az nem vág bele a politikába. Az történt ugyanis, hogy mikor az osztriga után citromos vizet hordtak körül újjbemártásra, Olay Lajos, — a lakoma egyik vendége, — megitta a citromos vizet. Ezt az ócska, elcsépett viccet tovább adják és jókat nevetnek rajta.

Azután az járt szájról-szájra, hogy szombaton a kormány valamit csinálni fog. Beszélnek parallel ülések tervéről, más kalandos dolgokról, amik persze pusztán kombinációk egyelőre, a mint egyelőre tény csak az, hogy jelenleg obstrukció van. De ez is csak — egyelőre.

A folyosón fut híre először a félhivatalos

jelentésnek is, hogy a király Dániel Gábort, a képviselőház alelnökét valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap egyik legközelebbi száma fogja közölni.

A képviselőház ülése november 17-én.

— Kezdeté d. e. 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

Elnök megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítésénél történik az első felszólalás.

Lovász Márton kifogásolja a jegyzőkönyvnek azt a passzusát, mely szerint Nessel Pál tegnapi beszéde végén határozati javaslatot adott be. Nessel nem határozati javaslatot, hanem ellenindítványt adott be. Kéri a jegyzőkönyvnek ez értelemben való módosítását.

Perczel elnök a módosítást elrendeli és ezzel a jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelenti ki.

A soron lévő irományok előterjesztése után Molnár Jenő mint a bíráló bizottság tagja leteszi a Ház színe előtt az esküt és ezzel az ülés rátért a napirendre.

(Az ujoncozásai vita folytatása.)

Eitner Zsigmond vállalkozik ma első obstrukciós szónokul. Az ő obstrukciós színezete nem a tulságos hosszadalmasságban nyilvánkozik meg, — hiszen csak alig egy óra hosszat beszélt, — hanem inkább az unalmaságban.

Azzal kezd, hogy az elismerés zászlaját kell meghajtania az új honvédmíniszter előtt hazafias beszédeért. De más a szó és más a tett. Ime a benntartott katonák közül a lovaságnak benntartását azzal okolja meg a honvédmíniszter, hogy a becses loanyag ápolása végzett szükséges ez. Így törődik a mi hadseregünk a becses loanyaggal. Bár az emberanyaggal is úgy törődnek. De Bileknél lám elpusztult 18 magyar baka s a megörülés még ma sem sujtott le a bünösökre. Pu ztult volna csak el Bileknél tizennyolc magyar baka helyett tizennyolc kincstári ló: rég be volna fejezve a vizsgálat, rég meg volnának büntetve a bünösök. (Helyeslés balról. — Zajos ellentmondás jobbról.)

Eitner ezután a kormány programját veszi bírálat alá. Persze nincs megelégedve vele, ezt ki is fejt, különösen a katonai nevelés reformját követeli és végül határozati javaslatot is nyújt be, hogy a katonai nevelőintézetekben a tanítás nyelve kizárólag magyar. A baloldal tapsol s a tapsuk kísértetiesen kong a kongó teremben.

(Még egy obstrukciós beszéd.)

Babó Mihály is azt teszi, a mit az előtte szóló: — beszél. Sok mindenről beszél és hosz

zasan beszél. Oblös hangja, a miért elnevezték „kis Kossuth“-nak, betölti a termet egy óra hosszat, két óra hosszat és még tovább.

Hogy miről beszél? Obstrukciós beszédet mond. A kormány katonai programját szólja le s magyar szellemet követel a hadseregnek. Egy ideig hallgatják egy páran, de bármily szép valakinek a hangja, hangot az operába megy élvezni az ember és így a teremből mind többen vonulnak ki a folyosóra. Alig marad bent valaki.

Babó ezalatt elmondja, hogy a miniszterelnök akkorára ígérte a programbeszédet, amikor az 1904. évi költségvetést előterjeszti. A miniszterelnök programjának már előterjesztett részével kíván foglalkozni. A miniszterelnök azt a felfogást vallja, hogy a hadsereg kérdésében minden felségjog, kivéve az ujoncmegajánlás. Ez nem áll, mert a törvény szerint az ujoncok megajánlását feltételekhez kötheti a nemzet. Ismerteti a magyar törvényhozas működését katonai kérdésekben az 1867. évet megelőzőleg. Sorba idézi a törvénycikkeket a 16. századtól kezdve. Az 1715. VIII. törvényekkel behozták az állandó hadsereget, azóta a magyar törvényhozásnak állandó befolyása van a katonai ügyekre.

A tulajdonképeni küzdelem most a nyelvkérdés körül forog. A többség egy része azt állítja, hogy a nyelv jogát a 67. XII. törvény-cikkkel átruházták a királyra. Az első véderőtörvény tárgyalásánál 1868-ban Kerkápoly Károl előadó egyenesen kimondta, hogy a nyelv jogát nem ruházták át az uralkodóra. Feloivas egyes részleteket Kerkápoly beszédéből, hogy az ellenzék s a volt nemzeti párt értelmezése a helyes.

A közös jelvényekről szólva, idézi Széll Kálmán volt miniszterelnöknek a múlt télen mondott beszédét, mely szerint a mostani jelvények nem felelnek meg a dualizmusnak. Magyarország önállóságának ezt a kérdést úgy kell megoldani, hogy az ország köjogi önállósága kifejezésre jusson. Mikor ismét idézi Kerkápoly beszédét, Kubik Béla közbeszól:

— Milyen különbség volt az akkori s a mostani előadó között!

Balogh Mihály: Kerkápoly nem volt őrnagy.

Münnich Aurél: Én is azt vallom, amit Kerkápoly.

Babó Mihály: Ha Kerkápoly szerint oldották volna meg lassankint a kérdéseket, már rég meg volna a magyar hadsereg.

Münnich Aurél: Mi is arra törekszünk!

(Elkalandozás a tárgytól.)

Közben Babó öt perc szünetet kér és kap, a szünet is elmúlik és Babó folytatja. A tiszt-

nyek után szaladna. Befogd a szádat, te sem-miházi.

A kis lány elhallgatott, de nemsokára újra elkezdte:

— Bátyám uram, én megszabadítom azt a legényt.

Körmives Szócs Máté rá legyintett:

— Hess te, ne dohogj.

De a lány csak azt hajtotta:

— Ha megver is a bátyám uram, mégis megcselekszem.

Otthon előfogta a nénje:

— A sátn bűt beléd, hogy ilyenre gondolsz? Férfihez adunk majd annak idején jóra-való, becsületes emberhez, nem olyanhoz, aki a hóhér kezéből kerül ki.

— De ha én azt akarom, — makacskodott a lány.

— Az ilyen gyerekeknek nincs még akara. A te kötelességed a szófogadás. Szüleid helyett mi vagyunk a szüleid, magunkhoz vetünk a vánd, nekünk tartozol szót fogadni. Isten is úgy rendel. Jaj a gyermeknek, aki nem engedelmeskedik!

— Azt isten parancsolja: legyetek könyörületesek, — szállt szembe nénjével a leány.

— Verjék ki belőle kegyelmetek a gonosz lelket, — tanácsolták a szomszédok.

Mert a sátn praktikája nélkül nem lehet, hogy ilyen fiatal leány, aki csak a jövő hónapban tölti be tizenhat esztendejét, beleszeressen egy elítélt gonosztevőbe.

Hiszen sajnálják, sajnálják Gergelyt, meg is látogatják a siralomházban mindnyájan, el is bucsuznak tőle, de mégis csak gonosztevő, aki

káromolta a nagy Istent s meg vagyon írva, hogy az istenkáromló halálának halálával pusztuljon el.

Már egy letelt a három nappól, ameddig a siralomházban kell ülnie, a második is már vége felé járt. Kérdezzetik: mi az utolsó kívánsága? Mert az ilyen halálra menőnek teljesítik az utolsó kívánságát.

Csak a fejét rázta. Nincs semmi kívánsága. Bor is van itt bőven az asztalán, étel is van, virág is van. A pap is itt járt már lelki vigasztalással s holnap újra eljön. Holnap az utolsó nap.

Este, hogy a nagytiszteletű ur haza ment, megzörgetik az ablakát. Egy leányzó kért be-bocsátást.

— Ereszszétek be az Ur nevében, akárki legyen, — mondta a pap.

S ime, a leányzó leborult a nagytiszteletű ur lábához s az isten embere így szólt:

— Kelj föl. Nem illet engem, az Ur szegény gyarló szolgáját ilyen tisztesség.

Akkor a leány elmondta az ő baját:

— Egy halálra valónak az életéért jöttem könyörögni, mert úgy érzem, hogy ha meghal, nekem is meg kell halni vele.

— Leány, ezek bünös gondolatok, — mondta a nagytiszteletű férfi; — mert az Ur kinek-kinek kiméri az ő idejét. Meg vannak számlálva az élet napjai s meg van rendelve a halálnak órája. Ember ne avatkozzék abba, amit isten végzett.

— Hát senki, senki sem segít nekem megmenteni azt a szerencsétlent? — kiáltott föl a leány kétségbeesetten.

Komolyan, feddőn szólt a pap:

— Menj haza s imádkozzál, hogy az ur irgalmazzon bünös lelkének. Egyebet nem tehetsz.

Am a leány nem ment haza, hanem viszsza-tért a siralomházhoz, hol nagy csoport nép ácsorgott. Főként asszonyok, kik sajnálkozva emlegették szegény ifju sorsát.

A drabantok akkor zárták be a kaput. Már senkit be nem eresztenek. A templomokban megkondult az esti harangszó. A második nap is lejárt.

És akkor megszólalt a csoport közt a fiatal leány:

— Asszonyok, ti segítetek, mert a férfiak szíve kemény, mint a kő.

S ott mindjárt tanácsot tartottak és elmentek a Szőlősi Péter deák házához, hogy írja meg nekik a folyamodást.

Másnap, hogy a város tanácsa összeült, notárius uram fölolvasta a benyújtott instanciát, mely megvan nemes Kolozsvár városa levéltárában mind e mai napig s szól eképpen:

„Alázatos írásbeli könyörgésünk uraságtokhoz.

„Uraságtok megbocsásson, könyörgünk uraságtoknak alázatosan, hogy az mely ifjat uraságtok az ő gorombaságáért halállal büntetni akar, ura ágtok legyen kegyelemmel istenért, lám a régi törvényben is ez az szokás mind-éltig volt s vagyion most is, hogy az mely ifju bünben esett, valamely leányzó meg akarta kérni, megadták neki és megkegyelmeztek életének; szintén azonképen ezt az ifjut is egy leányzó akarja megkérni s meg is kéri, mi is könyörgünk uraságtoknak mind fejenként alázatosan, hogy uraságtok legyen kegyelemmel

viselők fizetésrendezéséről beszél már jó fél-órása. Végre rájacsöngött Perczel elnök:

— Kérem, ne tessék eltérni a tárgytól. Babó érsködik, hogy ez a tárgyhöz tartozik és nem engedi magát az elnök által szó-lásszabadságában korlátoztatni.

Perczel elnök most még energikusabban csöngött rá Babóra és hivatkozik a házszabá-lyokra, melyek kötelezik őt, hogy figyelmez-tesse a szót, ha eltér a tárgytól, már pedig Babó vagy háromnegyed órája beszél már a tisztviselők fizetésrendezéséről. Tessék az ujonc-javaslatról beszélni.

Babó Mihály megfogadja a tanácsot és be-szél — Hieronymi szatmári programbeszéd-jéről. Közben, hogy a pár bent ásitózó képvi-selő tulságosan el ne unja magát, Zboray Mik-lós átül a jobboldalra és a kormánypárt pad-jából biztatgatja Babót:

— Helyes! Ugy van! Éljen Babó! Perczel elnök végre másodszor is rászól Babóra, hogy a tárgyról beszéljen.

Babó ismét tovább beszél s végre rátér a visszatartott katonák ügyére.

(Podmaniczky Indítványa.)

Babó 2 óraker fejezte be az obstukciós be-szédet.

Ezután Lengyel Zoltán, Tisza István gróf és Ugron Gábor közt támadt hevesebb jelenet, a melyről alább külön cikkben emlékezünk meg.

Végezetül egyhangulag elfogadták Podma-niczky Frigyes br. azon indítványát, hogy hol-naptól kezdve az ülések ideje egy órával meg-hosszabbíttassék.

A vitát holnap folytatják.

Az új belügyi államtitkár.

(A kinevezés a hivatalos lapban.)

Arad, november 17.

A Budapesti Közlöny mai számának élén a következő legfelsőbb kézirat jelent meg:

A belügyminisztérium vezetésével megbízott magyar minisztereinköm előterjesztése folytán Sándor János Maros-Torda vármegye és Maros-Vá-sárhely szabad királyi város főispánját, ez állásá-tól való felmentése mellett, belügyminiszteriumi államtitkárrá kinevezem. Kelt Wallaseben, 1903. évi november hó 14-én. Ferenc József s. k. Gróf Tisza István s. k.

Sándor János Marosvásárhelyen 1860-ban született s jogi tanulmányait a budapesti egye-

szegénynek és uraságtok bocsássa el. Lám azt mondja isten is Ezekiel 33. részében, hogy: Nem akarom a bűnös ember elveszését, hanem hogy éljen és megtérjen énhozá. Annak oká-ért könyörgünk uraságtoknak, hogy uraságtok kegyelmezzen meg az szegény goromba ifjunak, ő pedig azt fogadja, mindéltig jámborságban él és uraságtok szegény kedves szolgálja leszen te-hetsége szerint.

„Uraságtoktól kegyelmes választ várunk mi mindnyájan, az kik érte könyörgünk mind az megkerő leányzóval egyetemben.”

— Kik irták alá? — kérdezte a főbíró. A notárius felolvasta neveiket: két férfi és tíz asszonyi állat.

— Hivassék be a leányzó, — rendelte fő-bíró uram.

A Dorka leányzó bejött. Kissé remegett, hogy ilyen nagytekintetű férfiak előtt kellett állania, de minden kérdésre bátran megfelelt.

— Szabad akaratedből cselekedted ezt és isten rendelése szerint szerető hű házastársa akarsz lenni ezen ifjunak?

— Szabad akaratomból cselekedtem. — felelt a leányzó — és isten engem úgy segél-jen, szerető hű házastársa akarok lenni.

Akkor a főbíró kimondta a határozatot s notárius uram rájegyezte a folyamodásra:

„1618. die 24. Aprilis. Ex commiseratione amplissimi Senatus, ez leirt fogoly legényt, mi-kor egy leányzó megkérte volna, békével fog-ságából ki és elbocsátották, hogy az istent meg-kövesse, és ennekutána a városban jámborul él-jen és soha szántszándékból nem vétkezik.”

temen végezte. Közéleti pályafutását 1882-ben Maros-Torda vármegyében kezdette meg mint közigazgatási gyakornok és tiszteletbeli al-jegyző. Majd 1883-ban Torda-Aranyos várme-gye szolgálatába lépett át, hol előbb szolgabíró, majd tb. főszolgabíró, 1888-ban pedig főispáni titkár lett. Közben nagyobb külföldi tanulmány-utat tett s a belügyminiszter ajánlatával el-látva, a gyakorlati közigazgatást tanulmányozta, különösen Franciaországban.

Az alig 29 éves ifjút Torda-Aranyos vár-megye. közönsége 1889-ben egyhangulag alis-pánná választotta. Már két év múltán, 1891-ben Kisküküllő vármegye főispáni székébe emelke-dett. A vármegyét a közigazgatási rendnek, a közgazdasági és kulturális igazgatásnak arány-lag igen magas fokára emelte. Így jutott aztán Kisküküllő vármegyének az a szerep, hogy közigazgatási rendje később a Széll Kálmán belügyminiszter által kezdeményezett országos reformoknál mintául szolgált s hogy Kisküküllő vármegye az egyszerűsítési akciónak meleg-ágya, kísérleti telepe lett.

Midőn Széll Kálmán a közigazgatási refor-mok előkészítése céljából 1900-ban a belügy-miniszteriumban a kodifikáló osztályt felállí-totta, az osztály kültagjaként munkatársá tette Sándor Jánost s ő vezette a munkálatokat, 1901-ben Maros-Torda vármegye és Marosvá-sárhely város közügyeiben nehéz helyzet állván elő s ennek szanálása végett Sándor János erős és munkás kezére volt szükség, főispáni minőségben e törvényhatóságok élére állít-atott.

Kitűnő szolgálatai elismerésül ő felsége 1902-ik évben a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Midőn pedig ugyancsak 1902. év-ben a földmívelésügyi kormány a székelyakció munkájához fogott s ennek helyszíni vezeté-sére alkalmas kormánybiztost keresett: ismét Sándor Jánoshoz fordult.

Ily előzmények után választotta Tisza Ist-ván mint belügyminiszter Sándor Jánost első munkatársául.

Öngyilkos alispán.

(Betegség miatt a halálban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Kaposvárról jelentik, hogy Maár Gyula, Somogy vármegye közkedveltségű alispánja vasárnap reggel hat óraker kercesligeti birto-kán öngyilkosságot követett el. Az öngyilkos-ságról és okairól a következő részleteket írják:

Maár Gyula Somogyvármegye alispánja vasár-nap reggel 6 óraker Kercesligeten levő birto-kán öngyilkossá lett. Az alispán minden szom-baton este a megye székhelyéről kercesli-geti birtokára szokott menni, ahol gazdasági ügyekkel foglalkozott. Most szombaton is szo-kása szerint Kaposvárról birtokára ment és vi-selkedésén senki sem vette észre, mily sötét tervvel foglalkozik.

Kercesligetre érkezve, este kiment a kas-télya körül elterülő parkba és ott revolveréből két lövést tett. Ez az eset annál szokati-a-nabb volt, mert az alispán fegyverrel nem igen szokott bánni. Azután szobájába vonult vissza, de az éjszakát, úgy látszik, álmatlanul töltötte.

Vasárnap reggel inasa bement az alispán szobájába, hol tövéig fogyva, de még égve ta-lálta a gyertyát. Alig oltotta el, észrevette, hogy az alispán vértől borítva fekszik ágyában. Lärmát csapott, de az előzetők már csak sze-retett gazdájuknak halálát konstatálhatták.

Az alispán két lövéssel oltotta ki életét.

Az egyik golyó a baloldalon, közvetlenül a mell-bimbó fölött, a másik a jobb halántékon furó-dott be. Az utolsó lövés közvetlen közelből tör-tént és rögtönös halált okozott.

Az öngyilkosság okáról több verzió van forgalomban. Kétségtelen, hogy az alispán ál-matlanságban szenvedett és lehet, hogy ez a ba-ja kergette az öngyilkosságba. Az utóbbi idő-ben különben az alispánt anyagi veszteségek is érték, de azokat harminc-negyvenezer forintnál többre becsülni alig lehet, félmilliót meghaladó vagyonához mérten tehát nem lehetett jelentős szerepük az öngyilkosságban. Az öngyilkos alispán 66 évet élt és özvegy ember volt. Halá-lát egyetlen fia, Maár Gyula gyászolja, ki ko-rábban főispáni titkár volt, most pedig egy ura-dalmi bérleten gazdálkodik.

Az elhunyt alispán husz évet haladó időt töltött Somogy vármegye szolgálatában. Mint a megye szolgabírája kezdte pályafutását és kö-rülbelül egy évtized óta alispánja a megyének. Rondkívül szorgalmas, tehetséges és puritán jellemű tisztviselő volt, kit e tulajdonságaiért, valamint kellemes, megnyerő modoráért min-denki tisztelt és szeretett. A vármegye ügyei-nek pontos ellátása volt legfőbb törekvése és ennek a törekvésnek szentelte minden erejét.

Váratlan halála mély részvétet keltett min-denfelé a megyében és a ravatait teljesen el-borították a gyászolók koszorui. A népszerű alispán temetése ma délután volt Kaposvárott.

Puskapor a Házban.

(Nessi Pál sajnálkozik. — Kétféle házszabály, két-féle ellenség. — Lengyel Zoltán kimegy. — A dik-tatura. — Lecke a szerénységből.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 17.

A képviselőház mai ülésének szürke egyhangúságába egy kis változatosságot öntött az a heves, szinte izgatott jelenet, mely Babó Mihály obstrukciós beszédé-nek befejezése után a miniszterelnök, Lengyel Zoltán és Ugron Gábor közt le-folyt. Váratlanul jött a vihar és erősen cikáztak benne a villámok. Már-már azt lehetett hinni, hogy kemény összeszólal-kozás lesz, de a legnagyobb izgalom kö-zepette lezserelt a szóharc s a fürgeteg elült oly gyorsan, a mint jött.

Az ülésnek ez az érdekes része így folyt le:

Nessi Pál jelentkezett szólásra Babó után és egész töredelmesen sajnálatát fejezte ki a fölött, hogy a beszéd közben, mikor az elnök Babót figyelmeztette, hogy a tárgynál mara-djon: az elnöki figyelmeztetést visszautasította.

Tisza István gróf miniszterelnök bizo-nyítja, hogy az elnöknek joga van a képvi-selőket figyelmeztetni arra, hogy a tárgynál ma-radjanak s ha ez a figyelmeztetés nem hasz-nál, joga van az illetőt rendre is utasítani, a mint az ma Babóval megtörtént.

Lengyel Zoltán (közbeszól): Kétféle ház-szabály-magyarázat.

Tisza István gróf (Lengyelhez): Az ellen-sék magatartása is kétféle...

Nagy zaj és lármá támad, a miniszterelnök percekig nem tud szóhoz jutni.

— Megkövetelem, — ugymond — hogy az 1848-iki törvények alapján készült házszabá-lyok értelmében engem meghallgassanak.

— Helyes. Én meg ki megyek, — epés-kedik Lengyel Zoltán.

— Örülök, ha Lengyel ur kimegy — vág vissza a miniszterelnök — s bizonyára örül mindenki, a ki a magyar parlament méltósá-gát szívében hordozza. (Zaj balról.)

— Köszönje meg, ha meg nem hallgatjuk, — mondja *Kecskeméti Ferenc*.

— Engedelmet kérek — szól most közbe *Perczel* elnök — itt mindenkinek joga van szólani és a szónokot meghallgatni kötelesség.

Lengyel Zoltán: A miniszterelnök ur azt mondotta, hogy örül, ha én kimegyek. Ezt elhiszem. Helyes. De higgye meg nekem, hogy ha ő elmegy, annak nemcsak én fogok örülni, hanem az egész ország. (Nagy zaj.)

Ugron Gábor: A miniszterelnök ur valóságos diktatúrát akar itt meghonosítani. Le kell szoknia arról, hogy itt a maga kívánságairól beszéljen. Itt senki sem lehet diktátor, itt mindenkinek a *szerénység* nevében kell megjelenie. (Nagy zaj a jobboldalon.) Legyen a Ház elnöke lelkiismeretes ember.

Perczel Dezső kijelenti, hogy ő mindig a házszabályokhoz alkalmazkodik.

Tisza István gróf miniszterelnök megjegyzi, hogy teljesen fölösleges volt Ugron hősi kironanása a diktatorkodás ellen. Ő semmivel több jogot nem követel a maga részére, mint amennyi megilleti. Különben Ugrontól éppen nem fogad el leckét a szerénységből. (Helyesles jobbról.)

Holló Lajos és *Rakovszky István* szintén a házszabályokhoz szólottak.

Végül a miniszterelnök megismétli szavait, melyet félreértettek. Ő — ugymond — csak azt jelentette ki, hogy megokoltak tartja miszerint a Ház elnöke minden jogával éljen azok ellen, kik a parlamentizmus ellen vétenek. (Helyeslés.)

Ezzel az izgatott szóváltás véget ért.

Sima Ferenc hadserege.

(Nagytilú szédelés a tengeren túl.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 17.

Clevelandből különös irás érkezik. Négy oldalas nyomtatvány, a melyhez egy írott levél van csatolva. A nyomtatványnak ez a címe: „Az amerikai magyarság szózata a magyar nemzethez.” A mi benne van, az a tulcsapongásban és szertelenségében is tisztelni való hazafias felbuzdulást fejezné ki. Azonban alá vannak írva: *Makk L.* szló, *Pál Imre* és *Sima Ferenc*. Sima Ferenc neve mindjárt gyanussá teszi az egész szépen hangzó dolgot. A mit az amerikai magyarság üzen a magyar nemzethez, Sima Ferenc által, azt szó szerint még sem lehet venni. Sőt annál kevésbé vehető komolyan a dolog, minél öblösebb a hang, a melyen a „Szózat” Sima Ferenc fogalmazásában szólal meg. A szentesi demagóg mindig tudta az emberek lelkesedését, igaz rajongását és hitét úgy felhasználni, hogy jusson is, maradjon is. Már tudniillik úgy, hogy jusson a lelkesedésből a lelkesedőknek és maradjon neki valamelyes haszna is belőle.

A nemzethez intézett szózatban megemlékeznek Sima Ferenc és társai arról a küzdelemről, a melyet most folytat a nemzet a magyar nyelvért, annak jogáért és győzelméért. Az uralkodót apostrofálja, nevezvén őt a tisztességtől jogtiprónak és más egyébnek és figyelmezteti a törvényre, a magyar nemzet erejére, jogaira, nyelvének tiszteltetésére.

Hogy azonban tulajdonképpen mi az, a mi Sima Ferencet vezérli, az kitűnik a kísérő levélből, a mely a nyomtatványhoz van csatolva és a mely Sima Ferencet abba a világításba helyezi, a melyben legkönnyebben rá lehet ütni. Ebben a levélben, a melyet egy magánember kapott, ez a passzus foglaltatik:

„Itt küldöm egy példányát annak a nyomtatványnak, amelyet Magyarország minden párt körének, kasznójának és testületének már elküldtek, de eddig erről senki tudomást nem

vett. Kiválasztották az amerikai magyarság köréből a leghiszékenyebbeket. Felhívták őket, hogy aki Magyarországra a készülő forradalomra vissza akar lépni, az lépjen be a ligába, amelyet ezek az urak alapítottak. *Legyen készen mindenki hajóra ülni és visszatérni, ha a forradalom ki talál ütni.* Addig is pedig a pénz a költségekre kiki tehetsége szerint adja össze a liga céljaira. Ezeket a pénzeket már hónapok óta gyűjtik. Már eddig több, mint ezer aláírás van és sok ezer tallér van már együtt. Clevelandban magában 875.000 magyar hadköteles van. A magyarok idegenben rajonganak mindenért, ami őket a hazára emlékezteti és mindent elhisznek, amit velük elhitetni akarnak. Hogy az összeget milyen célra használják, nem tudom, de nem hiszem, hogy arra a célra, a melyre a nevezett urak azt összegyűjtik.”

Ilyen passzus foglaltatik a levélben. Aki irta, mindenesetre tisztában lát, mint azok az amerikai magyarok, akik, nem ösmervén Sima Ferencet, hisznek a nagyhangzú frázisokban, amelyeket Sima hangoztat.

Világossá válik azonban, hogy az idehaza folyó nemzeti küzdelmet, Sima Ferenc brutálisan felhasználja odakünn arra, hogy egy kis üzletecskét csináljon belőle. Neki mindig jó forrása volt a tiszta hazafiassággal lelkesedő tömeg. Hazafias felbuzdulásában a magyar nem keresi azt, hogy ki az, aki tüzei? Megbízható-e? Nem akarja-e önző célokra felhasználni? Pedig világos, hogy az amerikai magyarságnak visszatelepítése nem lehet más, mint *nagytilú szédelés*, a melynek célja nagyon is világos.

Sima Ferenc a felszínen ismét megjelenvén, természetesen látszik, hogy a dolgok hasznos oldalát a maga javára fogja fordítani, a mint csak a viszonyok megengedik. Megszoktuk, hogy Amerikában minden nagystilben történik. A szédelés sem lehet kis arányú. De hogy az amerikai magyarságot éppen legszentebb érzésében, a hazafiasságban környékezik meg, hogy annál biztosabban csurranjon is, csöppenjen is, az még Sima Ferencről is, enyhén szólva, merész dolog.

TÁVIRATOK.

A kormány üdvözlése.

Versec, november 17. Versec város törvényhatósági bizottsága *Zákó Milán* főispán elnökelete alatt ma tartott közgyűlésén néhány nemzeti taggal szemben-érzési többséggel és nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy *Tisza István* gróf miniszterelnököt és a kormány többi tagját bizalomteljesen üdvözlí.

Kereskedelmi szerződések.

Wellington, november 17. A parlamentben a miniszterelnök újabb törvényjavaslatot nyújtott be a külföldi államokkal való kölcsönös kereskedelmi szerződések kötésére nézve.

Körber a kiegyezésről.

(A Reichsrath megnyitása.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, november 17.

Az osztrák parlament, a botrányairól világhírű Reichsrath, ma ismét megnyílt hosszabb szünetelés után.

A mai első ülésen az osztrák kormány feje, *Körber* dr. miniszterelnök mondott hosszú beszédet, melynek elmondásában némi obstrukciószerű cseh-radikális felzudulás csaknem megakadályozta.

Az osztrák kormányelnök nagyérdekű kijelentéseket tett Magyarországról, nevezetesen a katonai kérdésekről és a kiegyezésről. Amabban a felségjogok érintetlen maradását hangoztatta, emebben utalt arra, hogy a kiegyezést mentől előbb meg kell kötni, még pedig úgy, hogy az mindkét országnak egyforma előnyöket biztosítson. Az ülés többi idejét a pénzügyminiszter foglalta le expozéjának előterjesztésével.

Az ülés lefolyásáról a következő tudósítást vettük:

Az elnöki előterjesztések után *Böhm-Bawerk* pénzügyminiszter előterjesztette expozéját hosszabb beszéd kíséretében, melyben kifejtette reményét, hogy a közel jövő megszabadítja Ausztriát a bénító bizonytalanságtól, melybe a birodalom másik felével való viszonyban beállott bonyodalmat sodorták, és ekkor a gazdasági élet erős és öröndetes lépésben fog előrehaladni.

A jövő évi költségvetésben az összes kiadás 1734.771.391 koronával, a bevételek 1737.509.991 koronával van előirányozva. Az általános államadósság 1904. év folyamán esedékessé váló tőke fizetési fejében 4%-os korona értékben szóló járadékosság kötelezvények adhatók ki oly összegben, mely a költségvetés mértéke szerint szükségesnek látszik ama tőkék visszafizetésére. Ehhez képest a költségvetési törvény 26.663.900 korona értékű ilyen kötelezvények azonnal való kibocsátását követeli. Az 1904. és 1903. évi költségelölírányzatokba lévő jelentékeny különbségek az összes szakokban az irodai és segédzemélyzet díjazásának szabályozásával függenek össze.

A pénzügyminiszter előterjesztése délután egy óráig tartott.

Aztán *Körber* dr. miniszterelnök állott fel szólásra.

A cseh radikálisok nagy zajjal fogadták.

— A legnagyobb hazudozó kezd beszélni! — kiáltozták.

— Menjen Budweisba és választassa meg magát diszpolgárnak!

A láрма néhány perc múlva megszűnt és *Körber* hozzáfoghatott beszédéhez.

Azonnal rátért a katonai kérdésekre és a törvények alapján kimutatni igyekezett, hogy a hadsereg belső szervezete és vezérletére vonatkozó ingerencia teljesen a király kezeiben maradt meg. Kijelentette, hogy az osztrák kormány a legmelegebb simpatióval kíséri a magyar kormánynak a helyzet megtisztítására irányuló törekvéseit és hogy Ausztriának, továbbá a monarchiának és a dinasztának érdekében most és a jövőben minden erejével arra kell törekednie, hogy a két ország egységességét és békés együttélését elő lehessen mozdítani.

Hosszu beszéde során a kiegyezésre is áttért, azt mondva, hogy a viszonyok megjavítására a legjobb mód a Magyarországgal való kiegyezés megújítása. Oly kiegyezést kell keresni, mely mindkét állam érdekével számol. Kéri a Reichsrathot, hogy azonnal fogjon hozzá a kiegyezés elintézéséhez.

Körber beszéde után a Reichsrath egyhangulag elhatározta, hogy a miniszterelnök beszéde fölötti vitát pénteken kezdi meg.

SPORT.

+ A bécsi bajnoki uszóverseny. Hosszas készülődések után végre megtartottak Bécsben a Diana fürdőben a bajnoki uszóversenyt, mely nagy érdeklődéssel folyt le. Elsőnek *Mayer* L. pót érkezett be, a második díjat pedig *Halmay* Zoltán nyerte el, ki a tavalyi aradi uszóversenyen is részt vett. *Mayer* csak egy félhosszal érkezett be elsőnek. *Halmay*nak is ki kellett a bécsiek tapsaiból. Arad uszóbajnoka *Balaton* (Grefl) Károly, betegsége miatt nem jelenhetett meg a bécsi versenyen.

A leánybecsület halottja.

(Menekülés a rágalom elől.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 17.

Egy jóra való, ártatlan leány tragédiájáról lesz itt szó, akit a halálba kergettek az aljas rágalmak, amiket a szülei elhitték róla.

A napokban hírt adtunk arról, hogy Budapestén Brust Etel 19 éves urileány forgópisztolylyal föbelőtte magát. A mentők a Rókusba vitték, hol a szerencsétlen nemsokára meghalt. Brust Etel özvegy anyja vagyonszomjas gyümölcs nagykereskedő, aki hatvan emberrel dolgozik a vásárcsarnokokban. Az Imre-utca első számú házában laknak. A leány jó nevelésben részesült, felsőbb iskolát végzett s az anyja úgy vigyázott rá, mint a szeme fényére.

Ongyilkossága mélységes gyászba borította a családot. Az eset gyanús volt s a rendőrség megindította a vizsgálatot, amire egy, a leány ágya alatt talált papírszelet adott okot. A papírlap a következőket tartalmazta:

Becsússatok meg, hogy ezt tettem.
A rólam terjesztett rágalmak mind kórhalmányok.

Etel.

A vizsgálat ma fényt derített a sötét ügyre. Szegény Brust Etel aljas rágalmak kergettek a halálba.

Brustéknál egy albérli lakik a kedvesével: Karcza Andor, virágkereskedő, aki hitese feleségét elűzte magától s egy virágáros leánnyal él vadházasságban. A leány azonban féltékenykedett Karczára, mert az egy másik virágáros-leány körül legyeskedett. Gyakran volt veszekedés közöttük, a férfi nem egyszer helyben hagyta kedvesét. Sokat sirt a kis virágáros leány, Brust Etel megsajnálta s vigasztalta szegényt.

A kékszakállu Karcza ezenközben Brust Etelre vetette a szemét. Udvarolni kezdett a leánynak, aki azonban kereken visszautasította.

— Gyalázat, — mondta neki, — hogy maga, aki a feleségét elkergette, a szeretőjét megcsalja, most ilyen szándékkal mer hozzám közeledni.

Karcza elkullogott mint a leforrázott macska. De nem tárgitott s folytatta az ostromot. A leány pedig mind ridegebben utasította vissza őt. A kékszakállu ember végre pokoli tervet főzött ki a leány törbejítésére. Egy napon így szólt hozzá:

— Ha a kisasszony azért nem hallgat meg, mert félti a női becsületét, akkor nagyon csalódik. Mert az ugyanis el fog veszni. Tudja meg a kisasszony, hogy ha engem meg nem hallgat, akkor azt a hírt fogom terjeszteni, hogy magácska nekem a szeretőm lett.

A leány undorra fordult el a kékszakállu virágkereskedőtől.

Karcza Andor pedig beváltotta a fenyegetését. A leány egyszerre csak észrevette, hogy a szomszédok furcsa szemmel néznek reá, a férfiak a szeme közé nevetnek, barátnői kerülnek a társaságát.

Brust Etel kétségbeesett. Tudta honnan fúj a szél. Egy barátnője maradt csak hű hozzá, Winter Regina kereskedő leánya. Ennek panaszkolt el sirva, micsoda aljasságot követnek el vele.

Karcza Andor ur pedig egy szép napon özvegy Brustné előtt is megrágalmazta a leányt. Brust Etel élete azóta pokollá változott. Az anyja szemrehányásokat tett neki s hasztalan erősítgette ártatlanságát. Ongyilkossága előtt levelet küldött egy vidéken lakó ismerősének, melyben ezeket írta:

„Nekünk a női becsület nem ér semmit, ha azt megrágalmazták. Bármily becsületes legyen valaki, a rágalmak elveszik a jó hírét!”

S a minap a szerencsétlen Brust Etel az anyja szemeláttára föbe lőtte magát.

A ma megtartott boncolás kiderítette, hogy gazul hazudott az, aki a leányt rágalmazta.

Karcza Andor, a kékszakállu virágkereskedőt becitáltatták a rendőrségre s megkérdezték, miért terjesztette a leány rossz hírét? Mosolyogva felelte:

— Csak tréfáltam, kérem. Csak tréfáltam...

Politikai érdekességek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 17.

(Haldoklik az obstrukció.) Egy bécsi lap ma a következőket írja: Nagy örömet kelt Bécsben az a hír, hogy az obstrukció a magyar képviselőházban már a végét járja, dacára annak, hogy az ellenzék minden második napon újból elhatározza a harcot.

Az obstrukció haldoklásának főleg az az oka, hogy nincsen vezére. Kossuth nyíltan hirdeti, hogy ellene van a további harcnak, ugyanezt teszi Komjáthy is. Bartha és Polónyi visszavonulnak, Barabás Aradon pörösködik. Nessi Pál és Ulay kiugrottak már a vitarendező bizottságból, a másik két rendező, Fáy és Leszkay pedig nincsenek Budapesten.

Az ország hangulata nem obstrukciós, — végezi közleményét a bécsi lap — a közvélemény egybehangzóan kívánja, hogy a parlament dolgozzék. Az ellenzék már meggyőződött arról, hogy több engedményt mostanában kívánni nem lehet s így kilátás van rá, hogy az obstrukció néhány nap múlva csendesesen el fog hunyni.

(Obstrukciós vacsora.) Az ugynevett harcoló ellenzék ma este elhatározta, hogy pénteken a Fehér ló szállodában obstrukciós vacsorát rendez.

Az estélyre, melyen valóságos hadiszemlét tartanak a harcolók fölött s a további teendőket fogják megbeszélni, eddig állítólag már ötvenheten jelentkeztek.

(Az izgatás jegyverei.) Hogy a nemzeti ségi tót lapok mivel traktálják olvasóikat és mennyi bolondgombát tálalnak ki jól becukrozva a jóhiszemű népnek, erre bizonyosságot szolgáltat a tótok legújabb közlönye, a Budapesten Hodzsa Milán szerkesztésében megjelenő Slovensky Tyzdennik.

Ez az ujság azt akarja elhíttetni olvasóival, hogy a függetlenségi pártnak legutóbbi politikai szereplése nem egyéb, mint közönséges börze-spekuláció. Kossuth és társai csak azért idézték elő a zavarokat, hogy a kedvező alkalmat felhasználhassák, t. i., hogy az állampapírokat most olcsón összevásárolhassák s azon a helyzet rendezése után jó pénzen tudhassanak.

Ilyen és hasonló badarságokkal ámitják a tót ujságok a népet, mely tájékozatlanságában mindent készpénz gyanánt szokott venni, a mit nyomtatásban olvas.

(Polónyi barátsága.) A t. Ház legsajátságosabb embere Polónyi Géza, ez a rémséges eszű ember. Ervei agyafurak és még sem tudnak meggyőzni senkit; stílusa lendületes, gazdag és mégis hidegen hágy mindenkit; ő maga csupa lendület, hæv, izgékony és mégis gyanus mindenkinek. Ezzel a rengeteg talentummal Isten tudja, mekkora hatalma lehetne, ha ő maga akarná. De úgy látszik, nem akarja. Valahányszor nekiindul egy keveset valamely irányba, nyomban visszafordul az ellenkező irányba. Így aztán olyan, mint azok a hatalmas lokomotivok, amikkel az utcát szokás hengerezni: folyton előre-hátra megy, de voltaképpen egy helyben marad mégis, míg az apró vicinális masinák vigan futják be a nagy távolságokat körülötte.

Ő maga büszkén jellemezte magát egy társaságban, amely az ő mostani szerepléséről beszélgetett:

— Beszélhetek akármit! Ha barátnak nem is vagyok jó, de ellenségnek még mindig veszedelmes!

Amire valaki megjegyezte:

— Az igaz, hogy ellenségnek veszedelmes, de barátnak — még veszedelmesebb!

Karácsonyi Mariska temetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 17.

Az aradi színház fiatal halottját ma tették sirba. Az egész város részvéte kísérte örök nyugalom helyére Karácsonyi Mariskát, kinek temetése alkalmával a gyászos megindulás szorította össze a szíveket. Régen nem nyilvánult meg Aradon a részvét ilyen impozáns formában, mint ma a népszínművek dalos asszonyának utolsó földi szereplésén.

Délután három órakor vette kezdetét a temetési szertartás. Az Aulich Lajos-utca 1. számú gyászház környékét ekkorára előzőnlőtte a közönség. Hogy az óriási néptömeg tanuja lehessen a végtisztességnek, a Thököly-téren állították fel a koporsót. Valósággal megszállotta a hatalmas teret a nép, mely szívében, arcán gyászos megilletődéssel tekintett a virágos koporsóra.

A szertartás Szikszay Ferenc ev. ref. kántor énekével kezdődött. Ezután Csécsi Imre ev. ref. lelkész mondott beszédet. A kiváló szónok szavainak mélységes, de felemelő, megvigasztaló hatása volt. Ahogy a lelkész beszéde elhangzott, a színház férfikara elénekelt a „Szomorú fűz hervadt lombja...” kezdetű busdalt, a kihűlt szívű asszony kedves lőtáját. Folytatta ezt a dalt Albert Péter cigány-zene-kara, mely még a „Most van a nap lemenőben...” kezdetű Dankó-nótát is eljátszotta, melyet Karácsonyi Mariska a színházi cigány-verseny alkalmával kedvelt meg nagyon.

Ezután feltették a koporsót a gyászkoszra, megindult a halottas menet, megmozdult a feketélő sokaság. A Forray-utcán át a színházhoz tartottak, a második szomorú aktus színhelyére.

A színház főbejárata előtt már nagy néptömeg várakozott. Az előcsarnok nyitva volt, a főbejárat fekete fátyollal bevont gázlámpái áldozati lángokként égtek. A bejárat előtt fentartott téren helyezkedtek el a szintársulat tagjai, élükön Zilahy Gyula színigazgatóval. Itt volt az éppen Aradon időző Festetics Andor gróf, a vidéki színészet országos felügyelője is. A színügyi bizottság tagjai közül többen, a hírlapírók teljes számmal megjelentek. A halottat az előcsarnokban feállott színházi zenekar gyászindulóval fogadta.

Mikor a gyászkosci megállapodott, a főbe-

járat lépésdjén állva, *Békés Gyula* színházi tükör tartott a pályatársak nevében gyönyörű bucsubeszédet, mely szó szerint így hangzik:

Temetnek, meghalt egy asszony! S utána jajveszékkel, sir nemcsak egy férj, árvája, nem csupán az a három esztendő mosolygó gyermek, földig lesújtott, megtört anya, nem csupán mi, a pályatársak. Hanem siratja, gyászt visel utána, és hiát érzi egy láthatatlan valaki, aki egyre löbb-töb kedves emberét veszíti, egyre árvább-árvább lesz: a magyar nőtanak, a magyar népszínműnek géniusza!

Meghalt egy asszony! Par napja csak velünk élt, játszott, kacagott a festett világban, a színpadon, amelynek talajából kevés oly tökéletes virág nőtt ki, mint amilyen ő volt; velünk játszott a hamis, festett érzelmeket és sirta a tettetés könnyeit. Par napja csak... és ime soha föl nem lebbendő függönyével az ő tragédiájának, a szemlődő borult rája és mi a szív legkegyetlenebb érzésével, a fájdalommal álljuk körül koporsóját és sirjuk a könnyeket, amelyek égetik a lelket, facsarják a szívet. Az agyunkra pedig valóságos ólomulyiával nehezít rá ez a megdőbbsé, fekete esemény: nem, nem lehet, hisz oly fiatal volt, hisz annyit kellett volna még élnie.

Meghalt egy asszony, egy színésznő! Török biróné, Bakay Erzsike, Rózsai cigányleány és a tí többi magyarverű, magyar nótát zengő asszonyai és leányai a népszínművek tündérországának: öltöttek gyászköntöst, bánatos, halotti nótákat daloltak. A tí szavatok, a tí nóták az ő ajkairól elhangzani többé nem fog; por lepi ezután az aranyos pártát, rózsás kis pruszlikot és naiv históriákkal játszva nem jelen ő meg többé, aki színi az művészetében egyik legkésebb virága volt a nép színpad. A tiltott rozsafáinak.

Meghalt egy jó asszony! Nincs elég könnyem, hogy úgy sirassam meg amint megérdemelte, nincs elég szava fájdalomtól vonagló ajakamnak hogy el tudjam mondani: mit vesztett benne az ő édes anyja, férje, gyermeke és milyen szívet temetünk mi ebben a koporsóban. A költő szavaival mondom: „Nem lehet, hogy annyi jószág, annyi szeretet, annyi nemes érzés mind ebbe a koporsóban férjen.”

A hulló viraggal édes jó Mariska ime elhullottál te is, a melegebb ég felé költözöl madárral bűbös dalos pacsirta elszálltál te is és a kikelettel, amely az ősz rideg kőn ösében pihenni, tér pihenni még te is. De a te életed fája többé már ki nem zöldel, a nyíló viraggal a te ajkad többé már meg nem nyílik, a szálló madárral ami dalos pacsirtánk már soha vissza nem jő, mert a mi Mariskának nem lesz többé kikelet ezen a világon. Vig külsőjét levette a természet, gyászt öltöztet szeretteid. De nem tartóztatlak tovább s vérző szívvel utolszor köszöntlek a mi mindenségünk, templomunk küszöbéről és összes pályatársaid nevében azzal a forró imával bocsátlak el, vajha megtalálnád ott fönn azt a nyugalmat és békét, amelyet oly méltán megérdemelsz. Isten legyen vele és legyen haló porod, siri álmod fölött az örök béke jószágos angyla.

A beszéd alatt mindenfelé felhangzott a zokogás, nemcsak a nők, hanem a férfiak is omló könnyekkel hallgatták a szívig ható bucsuztatót.

Majd elhangzott az utolsó istenhozzá, a színházi zenekar gyászzenéje kísért a gyászházzá vált színházi csarnokból s a halottat vitte a fekete lovas kocsí ki a temetőbe.

A közönség nagy része kikísérte a koporsót egészen a sirig s a sötétlő alkonyat nehezdedett le a sírországra, mikor a legutolsó lakót a földbe bocsátottak...

A koporsóra halmozott koszorúk szalagjain a következő felirások voltak:

Az én drága anyukámnak az ő bánatos apukája, Felejthetetlen jó hugomnak bátyád, A legkedvesebb pályatársomnak az Aradi Nemzeti Színház nő-tagjai, Karácsonyi Mariskának az Aradi Nemzeti Színház fő fi tagja, Kegyelete jelölül Aradi szab. kir. város színiügyi bizottsága, Kedves pályatársomnak Rózsai Lili, A felejthetetlen partnernek Békessy Gyula és neje, Mariskának Lola, Felejthetetlen barátomnak Farkas Ferenc és neje, Szeretete jelölül a Neuman-család, Kegyelete jelölül Jakabffy Zoltán.

tánné, Karácsonyi Mariskának akik nagyon szereték, Karácsonyi Mariskának a Magyar Színház, Karácsonyi Mariskának Krecsányi színtársulata.

Ezenkívül számos felirat nélküli koszorú és virág csokor tanuskodott a mély gyászról.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színiáz műsora:

Szerda: Cigány, népszínmű. Hegyessy Mari vendég-felléptével. (Páratlan bérlet.)

Csütörtök: Pesti nők, operetta. (Páros bérlet.)

Péntek: Pesti nők, operetta. (Páratlan bérlet.)

Szombat: Pesti nők, operetta. (Páros bérlet.)

* **Stuart Mária.** A mai előadást is bizonyos ünnepélyes hangulat szállta meg, mely Schiller szelleméből és *Hegyessy Mari* asszony művészetéből fakadt. Megragadó alakítás a vendégművésznő Stuart Máriaja, előkelő és tragikus, vonzó és hátborzongató. Olyan, amilyen egy középkori angol lady lehetett. Csak a hangja, az volt nagyon meleg, evvel férközött közelebb a szívekhez és távolodott el az igazságtól. Schiller nem érzett ilyen melegen, mikor szomorú játékát megírta, mint a hogy *Hegyessy Mari* ma bemutatta. Ez az alakítás az aradi közönség előtt különben nem új, *Hegyessy Mari* ezt a szerepet már játszotta nálunk. A partnerek igyekeztek a vendégművésznő feladatát minél könnyebbé tenni és ebben nagy segítségére volt *Gazdy Aranka*, *Könyves Jenő*, *Mariházy Miklós*, és *Bácsné*, akiket a közönség a vendég mellett sem felejtett el tapssal jutalmazni.

* **Hegyessy Mari vendégjátéka.** A magyar népszínműirodalom egyik legjelesebb és legkomorabb terméke a *Cigány*, amely drámai igazsága és cselekményének szabadsága által teljesen a „Falu rossza” mellé emelkedik. Az aradi közönség, amelynek egyébként a népszínmű mostoha gyermeke volt mindig, e darabbal szemben állandóan tüntető rokonszenvenek adta tanújelét, s midőn *Hegyessy Mari* asszony újabb elhatározása folytán negyedik vendégfelléptül az *Aranyember* helyett a *Cigányt* választotta, kizárólag az a szempont vezérelte, hogy a közönség kedvében járjon. *Hegyessy Mari* a legideálisabb Rózsai, akit láttunk valaha s a publikum bizonyára megelégedéssel veszi tudomásul e műsorváltozást.

* **Az új baritonista.** A mint tudjuk, *Békessy Gyula* világvasárnapján megvált az aradi társulattól. Mint egy színházi lap közli, *Zilahy Gyula* igazgató *Békessy* helyébe *Szánthó Gyula* baritonistát szerződtette a miskolci társulattól.

* **Pesti nők.** Egy nap választ még el a *Pesti nők* premierjétől s ez meg is látszik a színház pénztárán, amelyet állandóan ostromol a közönség jegyekért. Holnap tartják meg a darab utolsó főpróbáját, jelmezekkel és díszletekkel, úgy, hogy a bemutatóra teljesen faren kerüljön ki a ensemble. A főszerepeket, mint említettük, *Rózsai Lili*, *Polgár Sándor*, *Füredi József*, *Sarkadi Aladár*, *Fóti Frida*, *Pajor Ágnes*, stb. játsszák s már e névsor is garanciát nyújt arra nézve, hogy a közönség várakozásában s reményeiben nem fog csalakodni. Különösen *Polgár* kupléi azok, amelyek nagy hatásra számíthatnak, egyébként a darab minden egyes száma megérdemli az osztatlan figyelmet és elismerést.

* **Bochnicek Gyuláról,** a magy. kir. operaház kitűnő tenoristájáról, ki közelebb városunkban fog vendég szerepelni, a fővárosi sajtó vasárnap a legnagyobb elragadtatással emlékezik meg. Többek között a *B. N.* ezt írja a „Nürnbergi masterdalnokok” szombati előadásáról: „Feltétlenül dicséréssel kell megemlékeznünk *Bochnicek Gyuláról*, az operaház jeles tenoristájáról, aki *Wagner von Stolzing* szerepében dízt adott a mai előadásnak. Pompásan győzte a nehéz fekvésű szerep követelményeit, a versejy dalt ragyogó organummal énekelt, kifogástalan magyar szövegkiejtéséért pedig a legnagyobb elismerést érdemel.” Nem csoda tehát, ha az ország első tenoristájának aradi hangversenye iránt is nagy az érdeklődés.

* **Krecsányi Ignác jubileuma.** *Krecsányi Ignác*ot harminc éves színiigazgatói jubileuma al-

kalmából *Tisza István* gróf miniszterelnök, mint belügyminiszter a következő levélben üdvözölte:

Tekintetes Igazgató ur! A hazai színiélet szolgálatában kifejtett működésének harmincadik évfordulója alkalmából fogadja legmelegebb üdvözlőmet és szerencsekívánataimat. Vidéki színiéletünk fokozatos fejlődésében nagy része van igazgató urnak, aki mint a hazai kultúrának lelkes harcosa, mindig az elsősorban küzdött, adaadó munkásságával követésre méltó példát nyújtva. Mint a színművészetek ez idő szerinti legfőbb vezetője, teljesen méltányolom e tevékenységének fontosságát és becsét, s annak a várakozásomnak adok kifejezést, hogy működését az eddigi irányban folytatva, a magyar színművészetnek még sok hasznos és becses szolgálatot tegyen. Budapest, 1903. évi november hónap 18-án. *Tisza István* s. k.

A tűzérlaktanya helye.

(A vegyes bizottság tárgyalása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Az Aradon építendő tűzérlaktanyáról sok, nagyon sok szó esett már, amíg nem volt bizonyos, hogy Arad kapja-e meg a tűzérséget, vagy más rivális város. Most már bizonyossá vált, hogy a tűzérség Aradé; ez azonban a legkevésbé sem jelenti azt, hogy most már vége szakad a tárgyalásoknak. Ellenkezőleg: most kezdődnek meg csak igazán. Hol legyen a tűzérlaktanya, milyen legyen, s mennyit fizet a városnak bér fejében a katonai kincstár: ezek a kérdések képezik a további tárgyalások alapját. Egész sereg tanácskozás, közgyűlési határozat, miniszteri leirat kell ahhoz, hogy a kaszárnya építését megkezdjék. Ha a megegyezés sikerül, úgy 1906. évre akarja a katonai kincstár a laktanyát felépíteni.

Az úgy a mai nappal oda jutott, hogy a polgári és katonai tagokból alakított vegyes bizottság megkezdte tárgyalását. Délután helyszíni szemlét tartottak, délután pedig ülést a városháza tanácstermében. A bizottság polgári tagjai: *Institóris Kálmán* polgármester, *Varjassy Lajos* gazdasági tanácsnok, *Virágh Lajos* főmérnök Aradváros, *Petrovits Arzén* műszaki tanácsos az államépítészeti hivatal részéről. A katonai tagok: *Wachsmann Vilmos* és *Dietrich Albert* ezredesek, *Lenz János* tűzér alezredes, *Widrich Herman* dr. főorzsorvos, *Wachenhausen Gusztáv* hadbiztos, *Werner Alfréd* katonai építészeti intendáns, *Gründl Adalbert* főállatorvos. A tárgyalások még két-három napot vesznek igénybe.

A délelőtti helyszíni szemlén hét helyet tekintettek meg; ezek: 1. a volt aradi gyártelep részvénytársaság segai gyártelepe, 2. a vagongyár mögötti vásártér, 3. az ezzel szemben, a Hadia-buszárók laktanyája mellett elterülő libás-dűlő, 4. a simándi-ut mellett *Gutsjahr*-telek, 5. a simándi ut mellett *Mosóczi* telek, 6. az *Ovár*-tér, 7. a Csála-erdő előtti *birkásdűlő*.

A laktanya céljára huszonkét katasztrális hold terület kell. A vásártéren volna ennyi, s itt a szomszédos ó-temető is felszabadul 1906. évre, mikor a kaszárnyát fel akarják építeni. Ez a terület a városé. Hasonlóképpen a város tulajdonát képezi a libás dűlő is, de itt a laktanya homlokzata részére a *Sarlot*- és *Kristyóri*-féle szőlőkből egy-egy darabot ki kellene sajátítani.

Délután írásba foglalta a bizottság a helyszíni szemle eredményét. A katonai tagok kijelentették, a vásártérrel vagy a libásdűlővel óhajtanak leginkább a kaszárnya részére megnyerni.

A még folyamatban lévő tárgyalások során az összes részleteket megállapítják: mire van szükség katonai részről, s mit kap ellenértékül a város. A tárgyalások befejeztével az ügy a város közgyűlése elé kerül.

A tüdővész — gyógyítható.

(Marmorek párisi tanár fölfedezése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 17

Ezer és ezer szenvedő, beteg embernek nagy megkönnyebbülést, és az egészséges emberek millióinak megnyugvást fog szerezni az a fölfedezés, melyet Marmorek Sándor dr. párisi orvostanár tett a tüdővész gyógyítása terén.

Az emberiség legnagyobb ellenségének, a *tuberkulózisnak* Marmorek tanár egy komplikált uton előállítható szérummal gátat tud vetni.

Manapság, mikor a sokféle csődöt mondott tüdővészellenes szérumok után az orvosi tudomány csak nagy szkepszissel fogadhat mindenféle újabb találmányt, Marmorek tanárt dicséret illetheti, hogy fölfedezésével csak akkor lépett nyilvánosság elé, mikor meggyőződött gyógyszerének teljes hatékonyságáról, és mikor már a tüdőveszből ezer embernél többet kigyógyított. Marmorek tanár okult Koch példáján, akit szérumának hasznavehetetlensége miatt irigy kartársai a tudományos világ előtt nevetségessé tettek.

Marmorek tanár egyrészt őrizkedett egy elhamarkodott heuréka kiáltástól, másrészt némi elégtételt szolgáltatott Koch tanárnak, amennyiben a Koch-féle szérumot további kutatások alapjává téve, ráakadt arra a szérumra, a melylyel eddig számtalan embert kigyógyított. Ennél többet az új szérumról mondani nem kell.

A szenzációs felfedezésről a „P. Lloyd” holnapi száma a következőket fogja írni:

Marmorek Sándor dr. orvos tanár ma az orvosi akadémián megtartotta bejelentett előadását a tuberkulózis szérumáról. Ő a Koch-féle tuberkulint csak egy előkészítő anyagnak tekintette, a melyből komplikált vegyi eljárás útján lehet megnyerni az ugynevezett *toxin*-t. Azt a valódi toxint azonban, mely a tüdőt a bacillusok ellen immunissá teszi, eddig nem ismerték és ezt sikerült neki felfedeznie.

Marmorek az előállított toxinnal tengeri nyulakat későbbi infekció ellen közbörsített és nyert egy új szubsztraktumot, melylyel ismét lovakat lehet sikeresen immunizálni. Ebben már nincsenek bacillusok, ez tisztá toxin. A lovak beoltásával nyerte Marmorek az *antitoxin*-t, mely felfedezésének legértékesebb része s talán az ujkori felfedezők legnagyobb sikere.

Az antitoxinnal Marmorek előbb tüdőveszes állatokon, majd embereken tett kísérletet. A szérum úgy előzetesen immunizált későbbi infekció ellen, mint a legteljesebb sikerrel gyógyított meg előrehaladott tüdőveszt. Marmorek ezt a szérumot már több mint egy év óta használja.

Először meggyőződött arról, hogy a szérum nem okoz reakciót. Marmorek minden nemét az embernél előforduló tuberkulózisnak evvel a szérummal kezelte. Sebészeti eseteket is gyógykezelt és ezen esetekben a gyógyulást a szérum hatékonyságának föltétlen bizonyítékául lehet venni. A szérum használata után tuberkulotikus esetekben köpet és bacillus nagyon kevés van, a légzési nehézségek megszűntek. — Teljes gyógyulást tapasztalt ezernél több esetben.

A befecskendezésre vonatkozólag azt jegyzi meg Marmorek, hogy az adag elég nagy és több dózisra kell felosztani.

A kezelést majdnem minden párisi klinikán bevezette és most a külföldön is, Hollan-

diában, Belgiumban, Németországban és Svájcban meghonosította. A befecskendezési technikára legközelebb részletes utmutatást fog adni, valamint közzé fogja tenni nemsokára az eddig kísérletekre vonatkozó statisztikai adatokat is.

Uj ipartelep Aradon.

(Egy faipari gyár terve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Érdekes, nagyobb szabású ipartelepet terveznek Aradon. A terv még nem jutott el addig, hogy megvalósítását biztosra lehessen jövedőlni, de azért elég fontos arra, hogy azok, a kik a helyi iparfejlesztés ügyét szívükön viselik, már most foglalkozzanak azzal.

A tervezett ipartelep Aradmegyének egy megezünt nagyszabású vállalatát lenne hivatva pótolni: a *marosszlatinai faipari gyárat*, a mely a *Munk H. és Fia* cég tulajdona volt. A szlatinai faipari gyár, a mely a maga nemében Magyarország egyetlen ily vállalata volt, a mint tudvalevő, a múlt évben leégett. A tűz okát nem lehetett teljesen megállapítani, de a virágzó, mintaszerű ipartelep csaknem porrá égett.

A biztosítás révén a kár egy részének összege megtérült ugyan, mindazonáltal a cégnek Bécsben élő tulajdonosai úgy határozták el, hogy a gyárat *nem építik föl újra, s azt egészen megszüntetik*. A gyár mellett lévő kastélyt, s a nagykiterjedésű birtokot, a mely azelőtt a *Wickenburg* grófok dominiuma volt, megtartották; a kastélyt nyári üdülésre használják, a birtokon pedig folytatják az erdőgazdaságot.

A gyár három vezető embere: *Munk Rezső* igazgató, *Radó Lipót* irodafőnök és *Müller János* műhelyfőnök most azon dicséretes szándék megvalósításán fáradoznak, hogy a fogyasztó közönség, a melyet eddig a szlatinai gyár látott el, ne legyen a külföld gyáriparára utalva; e végből a maros-szlatinaihoz hasonló gyártelep létesítésén fáradoznak.

Az ipartelep helyéül több várost vettek tervbe, azonban, a mint értesülünk, legvalószínűbb, hogy azt *Aradon alapítják meg*. A gyár gőzüzemre lenne berendezve, s több száz munkásnak adna kenyeret.

A gyár tervezői hír szerint a legközelebbi hetekben fogják a város irányadó köreivel megkezdeni a tárgyalásokat a figyelemreméltó terv megvalósítására nézve.

HIREK.

A nyomor drámái.

Arad, november 17.

A kinek van türelme és megfigyeli a lapok rendőri híreinek logikai láncolatát, az, megfigyeléséből azt a konklúziót vonhatja le, hogy míg a tavasz és a nyár gazdag a szerelmi drámákban, addig az ős és a tél pontosan beszállítja a családirtásról szóló rövid híreket, melyen az újságolvasó közönség már olyan közbörsően halad végig, akár a nyár szerelmi drámáin. Az intelligens és jobb módú osztályban ritka mind a két eset. Mert szinte azt mondhatjuk, hogy az ugynevezett középosztályból az öngyilkosságok legnagyobb részét a bűn és a büntetés előli félelem idézi elő, a szegényebb rendben a fegyvert, ha különösnek is tetszik első pillanatban ez az antitheisz valami nemesebb fajta lélek motívum, ha beteges is az, adja a szerencsétlen nyomorult kezébe.

A szerelmi drámákat, ha közelebbről nézzük az elkövetett tett vezető szálait, nem so-

rolhatjuk egyszerűen néhány romantikus képzelődésű félművelt kamasz és serdülő leány ostobaságai közé. Az általános *nyomor és szegénység* az elsőrangú tényező itt is. A szerelemről, mint olyanról, valami tényleges erőről talán a mi intelligens középosztályunkba nem lehet akkora mértékben beszélni, amint a szegényebb osztályoknál. Ott sem a test, sem a lélek nem lel állandóan és naponta annyi leveztető módusra a szerelmi erejénél, mint a mi körünkben. A férfinek a nő, a kiválasztott nő, tényleg mindene, mása úgy sincs s mikor hosszasan várva az egybekelésre, a természet egymáshoz hajítja őket, egyszerre ott állanak, hogy akarva, nem akarva, fel kell vegyék a harcot a rettenetes nyomor ellen — immár hárman. Erejük a harcra nincs, bukniuk kell.

A tél pedig biztosan meghozza a maga nyomor drámáit, a családirtásokat. Talán a folyton növekvő nyomor okozza, talán az általános erkölcsi dekadencia de az utolsó évek őszén, nap nem mulik el, egy-egy rettenetes meséjű családirtás nélkül. Leírásban éppen olyan borzalmas, mint magában de fakto. A dekadencia a lelkeket eléggé megedzette, hogy nagyobb káoszt ne csináljon az emberi lélek akkor sem, mikor egy anya három gyermekének szívébe mártja a konyhakést, vagy mint tegnap Kolozsvárott, három gyermekét akasztja fel a ruhaszárítóra.

Undorító a nyomor szülte dráma s rettenetes a nyomor. Egyik oldalon a nyugati civilizációinak csodálatosan előrehaladott világa, a másikon a keleten s m ismert foka az ember állati nyomorának. Talán mint ok és okozat állanak egymás mellett vagy eljön az idő, mikor az okozat megsemmisíti az okot is. Hiszen a francia dekadensek nagy költője, Rollin ingyen pengeti szemétkben megfürösztött lapját: *Éljen a halál, éljen a borzalmas undorító halál!*

— **Fraknoi pécsi püspökjelölt.** Beavattott körökben beszélnek, hogy illetékes helyen *Fraknoi Vilmos* címzetes püspököt, nagyváradi kanonokot, a kiváló történettudóst jelölték a pécsi püspöki székre.

— **Uj titkos tanácsos.** Budapestről táviratozza tudósítónk: Mint illetékes helyről értesülünk, ő felsége a király *Dániel Gábor* képviselőházi alelnöknek a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta. Az erről szóló kézirat a hivatalos lap egyik legközelebbi számában lát napvilágot.

— **Festetich Andor gróf,** a vidéki színészet országos felelőse ma Aradra érkezett és a nap folyamán látogatást tett *Institúris Kálmán* polgármesternél, a kivel színházunk dolgairól hosszasan társzkodott.

— **Az egészségügyi bizottság ülése.** Aradváros egészségügyi bizottsága e hó 19-én délután öt órakor ülést tart *Kabábo János* dr. elnökelete alatt. Tárgyalásra kerül Borsodmelye felirata a *gyógyszertárak engedélyezése* körüli eljárás módosítás tárgyában.

— **A temesvári szerb püspökválasztás.** *Karlócáról* írják: A fővárosi lapok nemrégiben arról értesültek, hogy a püspökválasztó zsinat ez év december 16-án ül össze. Most azonban a pátriárka hivatalos lapja a *Serpszki Szion* jelenti, hogy a pátriárka ezen zsinat összehívását, dacára annak, hogy a magyar kormány az új királyi biztos iránt még nem intézkedett, már november 26-ára kérte a minisztereink segítségét. A szerbek között a választás iránt igen nagy az érdeklődés, mert, mint ismeretes, a pátriárka rokonat, a nagyon is fiatal *Létics Györgyöt* akarja megválasztatni, azonban az ő megválasztása azonban nem igen biznak.

— **Anyakönyvvezetők kinevezése.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. mi-

niszterelnök Arad vármegyében a galsai anyakönyvi kerületbe Velits József körjegyzői irnokot, a tótvárad anyakönyvi kerületbe Mancsu Aurél körjegyzői irnokot, a diécsibe Fejér Andor körjegyzői irnokot, a borossebesibe Boglucz Zoltán körjegyzői irnokot, a morodaiba pedig Popovics György körjegyzői irnokot, a születési és halotti anyakönyvek vezetésére szorított hatáskörrel, anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki.

— **Házasságok.** Révész Sámuel, a temesvári polgári takarékpénztár főkönyvelője, Révész Nándor aradi könyv és papirkereskedő fia e hó 22-én, Nagyváradon kötött házasságot Freemann Erzsike kisasszonnyal, May Sándor nagyvárad mérnök bájos sógoránál.

Békefi Antal, a Szegedi Napló felelős szerkesztője, a Dugonics-Társaság titkára, hétfőn délután házasságot kötött Szegeden Barcsay Gizella kisasszonnyal, Barcsay Károly birtokos és gyógyszerész leányával.

— **Szegény emberek megnyugtatója.** Vasárnapi számunkban fentartással írtuk meg azt a hírt, amely nagy nyugtalanságot okozott, hogy miniszterelnök az államhivatalok napidíjait el akarja bocsátani a szolgálatból. Mint most Budapestről jelentik, a miniszterelnök fokozatosan életbe akarja ugyan léptetni a takarékoskosságot, a munkaerők jobb kihasználásával és a létszám apasztásával, de *nincs szándékában a sok szegény embert kenyerétől megfosztani.* Ezt a megnyugtató hírt örömmel fogadjuk és adjuk hírül.

— **Elhunyt hercegnő.** Egy darmstadti sürgöny jelent, hogy Lajos hesseni nagyherceg leánya, Erzsébet, tegnap délelőtt fél tíz órakor életének nyolcadik évében hirtelenül meghalt. A fiatal hercegnő nővére volt az orosz cárnénak. A temetés valószínűleg Szelevicében lesz.

— **Eljegyzés.** Barta Sándor hivatalnok vasárnap tartotta eljegyzését Aradon Somló Ármán dr. ügyvéd nővérével, Rózsika kisasszonnyal.

— **Merénylet egy esperes ellen.** Sátoralja Újhegyről táviratozzák: Demjanovics Ágoston bodrog szerdahelyi gör. kath. esperes ellen az este merényletet követtek el. Az esperes családjával asztalnál ült, mikor az ablakon keresztül belöttek. A golyó az esperest találta, a ki életveszélyesen megsebesült. A tettest nyomozzák.

— **Nyugdíjazás.** A király Schwarcz Ede katonai életvezetési számvivőt, a jaroslávi életvezetési raktár vezetőjét, aki eddig várakozási állományban volt, mint hivatásának megfelelő szolgálatra alkalmatlant, Arad lakóhelyével, nyugalomba helyezte.

— **A bacillusok halottja.** Berlinben nagy feltűnést keltett egy fiatal, igen tehetséges orvosnak, Wilse Richárd dr.-nak a halála. Az élet erős férfi, akit valóságos vasgyuróként tisztelték a sportkörökben is, mint most a végrendeletéből kitűnik, a halálos kórt ő maga oltotta a testébe a kórházi laboratórium bacillusával. Amikor a bacillusok első hatása látszott, orvostársai előtt feltűnt, hogy Wilse gyógykezelés helyett, éppen ellenkezőleg még az ártalmára tesz mindent. Két hónap alatt a kór végzett vele. Végrendeletében most elmondja, hogy a tettes *szándékos volt*, mert önmagán akarta a betegséget kitanulmányozni. Ez azonban, úgy vélik barátai, csak mese; Wilse meg akart halni, mert reménytelenül szeretett egy asszonyt, aki nem lehetett az övé.

— **Gyanús ebmarás.** Egy kutya ma megmarta Kis Ilona 11 éves leányt. A veszedelmes állatot elfogták és lebunkózták. Miután gyanúsnak mutatkozott, a kis leányt a budapesti Pasteur-intézetbe viszik.

— **A csendőrhadnagy szerelme.** Megírtuk a minap, hogy Besztercen Róth Nándor csendőrhadnagy agyonlőtte jegyesét, a szép Tárca Elzát, azután öngyilkosságot követett el. A tragikus esetről most a következő részleteket írják: A csendőrhadnagy már hosszabb idő óta vőle-

génye volt Tárca törvényszéki tisztviselő Elza leányának. Házasságuknak nagy akadálya volt, mert a menyasszony a'ja nem tudta megszerezni a kauciót. E miatt egyre később az esküvő s a szerelmesek kétségbeestek. November 18-án a csendőrhadnagy édesanyja kíséretében Mocsról Besztercére érkezett s Tárcaéknál szállt meg. A vőlegény azt hitte, hogy jövendő apósa már rendbehozta a kaució dolgát. A kaució azonban nem volt még együtt s ez anyyira elkésztette a hadnagyot, hogy a mikor egyedül maradt a leánnyal, revolverrel szívenlőtte, azután a saját fejébe röptetett golyót. A leány rögtön meghalt, a férfi néhány órával később a kórházban. A városban nagy megdöbbenést és részvétet keltett az eset, annál is inkább, mert valószínű, hogy a menyasszony nem önként vált meg fiatal életétől.

— **Vakmerő betörés.** A napokban vakmerő betörést követett el egy eddig ismeretlen tettes Fein Lázár mezőkovácsházai üzletében. A betörő még nappal beszökött az üzletbe s ott elbújt a kész férfiruhák között. Fein este rendes időben bezárta az üzletet és lefeküdt. Feinék az üzlet melletti szobában háltak és éjfél felé azt vették észre, hogy valaki a szoba ablakát belülről kinyitva, az ablakon keresztül az utcára ugrott. Feinék meglepetve látták, hogy az üzletnek a szobába nyíló ajtaja nyitva van. Benéztek az üzletbe ahol azt tapasztalták, hogy az ügyes betörő felfeszítette a penzesfiókot és abból 56 koronát elvitt.

— **Meggyilkolt detektívek.** Szentpétervárról táviratozzák: Pinskyben meggyilkolták az orosz kormány két detektívjét, a kik azzal voltak megbízva, hogy a zsidó egyesületekre felügyeljenek. A két detektív maga is zsidó volt. Egyiknek testén 35 törzsurást találtak.

— **A torkosság áldozata.** Budapestről jelentik: Még a múlt hónap 23-án történt, hogy Kerekgyártó Mária 24 éves cselédet a gyár-utca 42. számú ház világító udvarán összezuzott testtel haldokolva találtak. Bevitték a Rokuskórházba, ahol meghalt. Akkor még nem lehetett megállapítani, hogy öngyilkosság, baleset, vagy bűntény esete forog-e fenn. A nyomozás során most megállapították, hogy a szerencsétlen leány a torkosságának esett áldozatul. A negyedik emeleten szolgált. Cselédszobájának az ablaka a világító udvarra nyílt, az éléskamra ablakával szemben. A két ablak közötti távolság mindössze egy lépés volt. A leány a cselédszoba ablakából átlépett az éléskamra ablakába, ahol összecsomagolt mindenféle nyálkságot és éppen vissza akart térni a szobájába, amikor az előszobában csemetét hallott. A csemetés annyira megijesztette, hogy az egyensúlyát elvesztve lezuhant a magasságból, ez okozta halálát.

— **A tanár ur rokona.** Nemrégiben történt, hogy a szombathelyi püspök palotájába beállított egy rendkívül elegáns ur és a kultuszminisztérium egyik osztálytanácsosa gyanánt mutatkozott be a szelid főpapnak. A fogadtatás igen szíves, meleg vala, s az osztálytanácsos urat a püspök elhalmozta a vendégszeretet minden kedvességeivel. Valósággal tejbes vajban fürkészte a finom, előkelő, nagybefolyású férfit, örök barátságra is lépett vele, mikor pedig néhány ezer korona szíves kölcsönrel segített, pillanatszerű pénzzavarán, egyszerre csak kiderült, hogy a tanácsos ur közönséges szőlőhámos a legszimplább fajtából.

Ez az eset ismétlődött meg most kicsiben Nagyváradon. Szolcsányi Hugó jogakadémiai tanár a könyvei közt buvárkodott, mikor szobájába nagy sebbel-lobbal beront egy előkelően öltözött, szőke fiatal ur és egyenest a professzor nyakába borul:

— Kedves jó bátyám, csak hogy jó egészséggben láthatom! . . .

Hamarosan elhitette, hogy távoli rokon, Freiler Gyula a neve s mérnök a gázgyárnál. A jámbor férfiú nagyon megörült a váratlan, a sohasem látott kedves rokonnak aki két napig volt házában vendége. A rokon, aki igen jól érezte magát pénz dolgában rosszul állott, mert természetesen később a

postán az a bizonyos nagyobb összeg, amit ilyen alkalommal várni szokás. A vége az lett, hogy különböző ügyek alatt 40 koronát kért a rokon, aztán hát várták ebédre, vacsorára, de nem érkezett. Mivel pedig kiderült közben, hogy a Gánzgyárnak Feiler nevű mérnöke nincsen, kétségtelessé vált, hogy a derék gentleman szédelgő, aki könnyű szerrel zsákmányolta ki a tanár ur hiszékenységet.

A kedves rokont most keresik a rendőrök, ha ugyan azóta más városban nem szegődött be valahova vendégnek.

— **Titokzatos gyilkosság.** Sopronból táviratozzák, hogy a városi erdőben ma a járőrelők egy női holttestet találtak. A csendőrség megállapította, hogy a holttest Freiburger Teréz, egy soproni kereskedő felesége, továbbá azt is, hogy gyilkosság forog fenn. A vizsgálat folyik.

— **Gyilkos tizedes.** Prágából táviratozzák, hogy az ottani vadászszázalaj hatodik századának Dufek nevű tizedese az ujoncok betanítása közben Walther közlegényt, aki ügyetlen volt, szuronyával úgy megsebesítette, hogy a katona rögtön meghalt. A gyilkos altisztet letartóztatták. Ez ügyben a Reichsrathban interpelláció készül.

— **Nagy lopás egy nagykereskedő cégnél.** Budapestről jelentik: A Marokkó-utcában lévő Grünér A. Henrik nagykereskedő cégnél már régóta észlelik, hogy valami házitolvaj erősen dézsmálja a cég áruit. Kivált a selyemárúk körül szorgoskodott az ismeretlen tolvaj, kinek hiába állítottak csapdát, nem tudták léprecsalni. A cég összeszámlitván kárát, már az tulajadta a 3000 koronát. A napokban aztán a tolvaj mégis kézre került. A cég egyik főnöve megcsípte a cég egyik utazóügynökének a szeméjében, aki nem más, mint Kallós Lőrinc, jól szituált utazóügynök, aki rendszeresen üzte a cégnél a tolvajlást. A rendőrség a tolvajt letartóztatta. Érdekes följegyezni, hogy Kallósnak 8000 korona készpénze van s a cégnél is havonta 250 koronát kereset. Kallós beismerte tettét és így a rendőrség átadta az ügyészségnek.

— **Sárcipő (galosni) nagy mennyiségben.** Porter Vilmos Nagy Áruházában a Szabadságtérén kapható. Ugyanitt érzékeny lábak részére cipők is kaphatók, a legnagyobb választékban. Ezen cipők különös tekintettel a beteg lábakra készülnek; formájuk olyan, hogy a láb a lehető legnagyobb kényelmet élvez, sem a felső bőr, sem a talp nem kemény, hanem puha és a láb természetes formájához alkalmazkodik. Ilyen cipők úgy ferfiúknak, mint hölgyeknek, sőt gyermekek részére is vannak rakta-ron és nem drágábbak, mint a többi cipők. Választékok helyben a házba küldetnek. Telefon szám 324. (Városi és megyei.)

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weiszl, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Gyilkosság az országuton.

(Esküdtszéki tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 17.

Az aradi esküdtszék sorompól előtt ma egy tipikus bűnügy folyt le, mely azonban befejezést nem nyert, mert a bíróság bizonyos pótlások végett a tárgyalást elnapolta.

Aradmegye közbiztonsági állapotáról adott képet a mai tárgyalás, mely megdöbbentő színben tünteti fel azt a nagy szabadságot, mely Aradmegye néhány járásában a fegyverhasználat tekintetében uralkodik. A borosjenői járás áll az első sorban. Itt minden ember revolverrel jár, mert senkinek sem oltos az élete. A tolvajok egymás fölött tartanak rögtönítélőszéket és jaj annak a tolvajnak, akit egy másik tolvaj a lopáson tetten ér.

A mai bűnügy színhelye szintén a borosjenői járásban van. Sikula és Moroda között az országúton egy csapat oláh lopáson ért egy másik csapat oláht. Az első csapat üldözőbe vette a tolvajokat, akiket csakhamar utol is értek. Ekkor azonban a tolvajok megfordultak s üldözők és üldözöttek között valóságos harc folyt ki, melynek folyamán annak egyik résztvevője, Szász György, revolverrel agyonlőtte az ellenséges csapat egyik tagját. Egy másikat félholtan vertek a társai, Szász azonban jónak látta még ebbe a félholt emberre is beleereszteni két golyót, melyek azonban nemesebb részeket nem sértettek. Az első áldozat nyomban meghalt, a másik ember felgyógyult.

Szándékos emberölés miatt vonták ma felülősségre Szász Györgyöt. A vádlott a vizsgálóbíró előtt mindent beismer, amiért is a személyéhez fűződő bűnügyeket elválasztották ettől a bűnügytől és csak ezt vitték az esküdtek elé. Ma azonban Szász György másképp vallott és mindent tagadott. Onvédelemre hivatkozott és azt igyekezett bizonyítani, hogy őt támadták meg.

A bíróság ennek folytán szükségesnek látta ezt a bűnügyet a többi ügyekkel ismételtesíteni, mert a többi ügyekben kihallgató tanúk fogják ezt az ügyet is dűlőre vinni.

A tárgyaláson Fábian Lajos dr. táblai bíró elnökölt, a védelmet Steinitzer Pál dr. látta el.

TÖRVENYKEZÉS.

Becsületsértés — postautalványon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 17.

Két évvel ezelőtt történt Brassóban, hogy Manoiu Miklós dr. ügyvédnek egy végrehajtási ügyben Rozsnyóra kellett mennie s bár ez ut csaknem egész napját igénybe vette, Skita Mihály járásbíró csak 6 korona költséget állapított meg az ügyvédnek, ellenben a végrehajtó 17 koronát kapott. Az ügyvéd animozitást látott a dologban s megfellebbezván a költségmegállapító végzést, egyúttal kijelentette, hogy abban az esetben, ha a tábla is helybenhagyná a megállapítást, a 6 koronát a járásbírónak ajándékozza.

A tábla tényleg helybenhagyta a határozatot, mire Manoiu dr., szavának állva, postautalványon beküldte a járásbírónak a 6 koronát, az utalvány szelvényére pedig a következőket írta:

„Itt küldöm az ígért 6 koronát minden ellenérték várása nélkül, s a jövőben is bátor leszek hasonló minőségű és mennyiségű összeget áldozni.“

Az üzenet miatt Skita Mihály járásbíró nyilvános becsületsértésért följelentette Manoiu dr.-t, s a brassói járásbíró is ítélt az ügyvédet 8 napi fogháza és 100 korona pénzbüntetésre. A brassói törvényszék a fogházbüntetést két napra szállította le. Az ügyvéd semmiségi panaszszal élt, melyet ma tárgyalt a kir. Kuria Podhorányi Gyula bíró előadásában.

Vázsonyi Vilmos dr. védő kifejtette, hogy az inkriminált levélben nincs se becsületsértés, se nyilvánosság, legfőlegb tisztetlenség, a mi azonban legrosszabb esetben is csak fegyelmi vétségnek minősíthető. Kéri az ítélet megse-

misítését s a vádlott fölmentését. Miután Raizs Andor koronaügyész-helyettes is a megsemmisítés mellett érvelt, a Kuria a törvényszék ítéletét megsemmisítette és a vádlottat fölmentette, de átteszi az iratokat az illetékes ügyvédi kamarához. A bevádolt ügyvédnek azonban a kamaránál se igen eshetik baja, mert az eset fegyelmileg már elévült.

— Pórujárt uzsorások. Budapesten Grosz Zsigmond, egy dúsgazdag földbirtokos költelező fia uzsorások körmei közé került. Többek között Braun Frigyes és Schwarz Ferenc „ügynőkké” is érintkezésbe léptek vele. Kétszáz forintot kínáltak neki egy 800 forintos váltóért, de csak azzal a feltétellel, ha a váltóra Grosz odairja az édesapja nevét is. Grosz a kényszerhatása alatt megtette ezt is, mikor azonban a váltó lejárt és azt a fiatal ember nem váltotta be, az uzsorások pörbe fogták az apát, ez azonban kijelentette, hogy az aláírás hamis. Büntető utra került az ügy és a törvényszék arra a helyes álláspontra helyezkedett, hogy csak a két uzsorás a bűnös, ezeket helyezte most vád alá okirathamisítás bűntette miatt.

Művészeti könyvtár

képzőművészeti monografiák sorozata. Képekkel gazdagon díszítve. Kiváló szakírók közreműködésével a művelt közönség számára szerkeszti

K. Lippich Elek.

Ezuttal megjelentek:

Budapest művészete a török hódoltság előtt Divald Bernáttól. Füzve 6 korona, diszkötésben 8 korona.

Donazello. Éber Lászlótól. Füzve 6 korona, diszkötésben 8 korona.

Michel Angelo Meller Simontól. Füzve 8 korona, kötve 10 kor.

A festőművészet remekei.

Régi mesterek leghíresebb alkotásainak gyűjteménye, művészi színes másolatokban.

Ára 240 korona.

Megrendelhető havi 10 kor. részletfizetésre.

Kaphatók

Révész Nándor,

könyv-, zenemű- és papírkereskedésében

Aradon, Andrássy-tér, (Minorita-palota.)

Telefon 265.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, november 17.

A vetés után kissé száraz az idő. Bár regelenként dör borítja földjeinket, ez azonban kevés nedvességet ad.

Gazdáink félnek, hogy a mezei férgek elszaporodtak és ez által tettemes kárt okoznak. Különben a vetés szépen kelt ki.

Élénk forgalom, jó vételkedv mellett eladtott mintegy 5000 mm. buza és 2000 mm. tengeri valamivel olcsóbb áron.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7 00—10.

Buza közép uj 6.80—6.90.

Tengeri uj 4.30—4.35.

Rozs uj névleges jegyzés 5.40—5.50.

Arpa uj névleges jegyzés 5.00—5.10.

Zab uj névleges jegyzés 4.80—5.00.

Irányzat lanyhább.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 17.

Pénzügyi. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 15,000 métermázsra került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás esős.

Ártőzsde. Berlin 1/2 olcsóbb.

Zárult 12 órákor:

Buza 1904. áprilisra	7.72 — 7.73
Rozs 1904. áprilisra	6.69 — 6.70
Zab 1904. áprilisra	5.51 — 5.52
Tengeri 1904. áprilisra	5.25 — 5.26
Répe 1904. augusztusra	11.80 — 11.90

Korai árak:

Buza 1904. áprilisra	7.72 — 7.73
Rozs 1904. áprilisra	6.69 — 6.70
Zab 1904. áprilisra	5.50 — 5.51
Tengeri 1904. áprilisra	5.24 — 5.25
Répe 1904. augusztusra	11.80 — 11.90

S z e s z ü z i e t.

— November 17. —

Mai jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 118 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona logyasztási adót. Szárazított mosók 12.80—13.— korona mmásként.

IDEGENEK ARADON.

— November 16. —

Fehér Kereszt szálloda. Wachenhausen I. és kir. intendáns Temesvár. — Bar. nyai I. honvéd tábornok Szeged — Fleischmann Adolf birtokos — Reizsman József borügynök Budapest. — Fischl Jakab borkereskedő Prága. — Krolupa Lajos ügynök Budapest — Fürst Ignác utazó Bécs. — Löwenhardt Samu utazó Bécs. — Sonnenfeld Lajos utazó Bécs. — Spieler Andor utazó Bécs. — Benedek Ede utazó Bécs. — Pless Imre utazó Bécs. — Telbisz Károly polgármester Temesvár. — Weisz Leo utazó Budapest. — Máthé Lajos utazó Budapest. — Neugebauer Ferenc hivatalnok Gradec. — Lazarsfeld Lajos utazó Bécs. — Schwarzfild Frigyes utazó Bécs. — Lenz János alezredes Temesvár.

Most jelent meg

Dárdai Sándor

Közigazgatási

Törvénytár

3-ik legújabb (1903. évi) kiadása.

10 kötet ára 120 korona.

Kapható:

INGUSZ I. és FIA

könyvkiadóhivatalában Aradon,

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Városi és megyei telefon szám: 517.

Akinek pénzre, háztartásra, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, takarítónőre, kertészre, gazdasszonyra, mindenesre, szakácsnőre, szobalányra, házmesterre, nevelőre, nevelőnőre van szüksége

Aki üzletet, bútort, bort, gyümölcsöt, gabonát, házat, telket,

birtokot, kocsit, lovat, egyenruhát eladni vagy venni kíván

Aki férjhez menni v. nősülni óhajt, tanórakat, lakást, állást, ellátást keres vagy ad,

gyermeket örökbe fogadni vagy adni szeretne, tanulót felvenni kíván

az Aradi Közlöny kishirdetési rovatát használja, ez biztosan eredményre vezet

Ingusz I. és fia tankönyv kiadványai.

Telefon 517.

Minden más kiadónál megjelent tankönyv raktáron van.

- Csik János 16 fali olvasó tábla.
" " Abc. ára kötve 50 fillér, 2-ik kiadás.
" " Olvasókönyv a népiskolák II. o. számára, ára 60 fill.
" " Olvasókönyv a népiskolák III. o. számára, ára 60 fill.
" " Olvasókönyv Arad megye földrajzával, ára 80 fill.
" " Olvasókönyv Arad megye földrajzával, IV. oszt. számára sajtó alatt.
" " Arad megye földrajza, külön lenyomat a Csik-féle min. engedélyezett népisk. olvasóból. Két térkép és számos illusztrációval ellátva, ára keménykötésben 50 fill.

Értesítő könyvecske.

Kiadva az aradi tanítótestületek segélyalapja megbízásából, célszerű ujtásokkal. Ára kötve 12 fillér.

Arad megye kézi térképe. készült Aradon Réthy L. és fia johirű lithografiai műintézetében, 6 színben vastag velin papíron, ára 20 fill.
Arad megye térképvázlata, a térképrajzoltatás előfoglalma, ára jó rajzpapíron 06 fill.

Lejtényi Sándor-féle térképvázlatok, IV. kiadás. Magyarország hegy és vízrajzi és politikai vázlata, ára laponként 12 fillér. — Európa, Ázsia, Afrika, Észak- és Dél-Amerika, Ausztrália és Osztr. Magy. Monarchia térképvázlatai, ára laponként 06 fillér.

Gyűjteményes kiadás védőborítékban 1 kor. 30 fill.

Lejtényi-féle Herbarium, 3. kiadás, ára 1 kor. 50 fill.

Lejtényi-féle Herbarium román nyelven, ára 1 kor. 50 fill.

Dr. Hunyady József, a magyar helyesírás rendszere, az új miniszteri utasítás szerint, II. kiadás, ára 40 fill.

Sófalvy-Pataky Kis Phonomimikai

az olvasástani kezdete, ára kötve 24 fill. Ezen könyvecske főleg oly iskoláknak készült, ahol egy vagy más okból más abc-t kénytelen a tanító használni. Vezérkönyv hozzá díjtalan.

Kovács Kázmér Szavalókönyv iskolai ünnepélyekre, kiegészítette és átdolgozta Maurer Mihály aradi tanító, ára 50 fill.

Kovács Kázmér 101 örökszép magyar népdal (szöveg), ára 40 fill.

Záray Odón földrajz a népiskolák IV. oszt. számára, 13. kiadás, második, a legújabb népszámlálás adatai szerint átdolgozott lenyomat, ára kötve 60 fill.

Kun-Fülöp-Csath, Gazdasági Ismétlő Iskolai olvasókönyv. Ez az egyetlen könyv, mely az ez évben megjelent ezen iskoláknak szóló tanterv szerint átdolgozott kiadásban jelent meg, 3. kiadás 25—40 lk ezer, ára kötve 1 korona. Készült az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Kérem az igen tisztelt tantestületeket ezen tankönyveinket iskoláikba bevezetni. Kiadvány-jegyzékünkkel bármikor szolgálunk, Arad, 1908. augusztus hó.

Kitűnő tisztelettel

Ingusz I. és fia,
könyvkereskedése.

CSARNOK. Eupraxia.

Írta: Vlahatza Alexandrije.

(Polytás.)

IV.

A mellén keresztbe font karokkal, fejét lehajtva, mintha a gondolatok terhe huzná, úgy áll az imaszékben és énekel. Panaszos és lágy a hangja a templom boltozata alatt. Oly szép, amikor fájdalmas pillantással énekel emeli a tekintetét, amely, mintha kifürkészhetetlen fájdalom mélyéből eredne!

Az arca nagyon halvány és kékes karikák környezik a szemét, a lélek küzdelmeiről s álmatlan éjszakákról regélve.

Oh, mily szerencsétlennek érezte magát, mennyire vágyott valamely baráti vigasz után, ő, aki nem lelt szót, amelyivel a szenvedését elpanaszolhatta volna, lelket, amely megérthette volna ama néma fájdalmakat, amelyek mélyen és könyörtelenül rágódtak a szívében. Olomsúlyl nehezedett rá a zárda ruhája, a lába csak-hogy meg nem tagadta a szolgálatot, úgy érezte, hogy összeroskad.

Olyankor aztán kívánta, vajha ledőlne az oszlopok és eltemetnék a templom romjai alatt. Néha előtört a lágy, panaszos imádságból a düh kiáltása s arca égott a féktelen szenvedély dühében. Gondolatban átmerte a kietlen űrt, amely elterült előtte. Az egész létét örökre beleszorította ebbe az apácaköntösbe, amely majd agyonnyomta. Sötét kétségbeesésében kimondhatatlanul kesergett azon, hogy a kolostor sötét falai mögé kellett temetnie a fiatalságát.

Azóta sohasem látták többé nevetni Eupraxiát, mindig a gondolatainak a martaléka volt. Elemésződött az örökös küzdelemben. Szemmel láthatólag sorvadt. Érezte, hogy lángok dűlnak a szívében, de erről senkinek sem szólt.

V.

Pastia asszony házában oly szobában, amelynek ablakaiban benne ég a lemenő nap, Eupraxia karosszékekben ül és elpanaszolja keservét egy tizenöt éves fiúnak, aki tiszteletteljes figyelemmel hallgatja. És mind a kettőjük szeme megtelik könnyel. A fiu is árva.

Időnkint Pastia asszony bejő, anyai gyöngésséggel ül a szerencsétlen gyermek mellé s körülötte meleg, a szeretettől és szánalomtól sugárzó tekintettel.

— Nincs mit remélnünk, szolt az orvos és ő mégis azt hitte, hogy megmentheti őket. Amikor övegyen, gyermek nélkül maradt, magához vette Györgyöt, amikor az még alig volt kilenc éves. Örökös betegeskedésben, megkínózva a sok orvosságtól, úgy folyt az élete anélkül, hogy a jó asszony csüggedt volna, vagy megbánta volna, hogy a maga jószántából ilyen terhet vett magára.

Egy napon azt mondta neki az orvos, hogy a kolostorban van egy fiatal apáca, akit ugyan-ez a betegség sorvaszt és akinek az élete minden nappal közelebb ér az enyészethez.

Néhány nappal később Eupraxia a jótékony nő házában volt, aki már csak abban látta az életének áfjeladatát, hogy megkönnyítse ennek a két lénynek az életét. Soha beteget még jobban nem ápoltak.

VI.

A kertre nyíló ablaknál álltak némán és kinéztek. Az elsárgult őszi lombon keresztül nézték a naplementét és mélabu töltötte meg a szívüket. A gondolataik egy uton jártak és ugyan-attól a borzongástól megkapatva, nem mertek szólni egymáshoz. A lomb hullásában, az őszi nap lementében, a sorvadásban levők mind a borzasztó óra közeledtét látják. Egymáshoz simulnak, mintha a láztól reszketnének.

Eupraxiának égott az orcája: a halántéka körül két piros folt látszott. Az egész testét mintha láng járta volna be, tetőtől talpig megremegett és karjaival átfonta a fiu derekát, oly erővel szorította a keblére, hogy a szegénynek majd elállt a lélegzete és mialatt kiszabadulni igyekezett, fájdalmas nyögéssel szolt:

— Fájdalmat okozol, miért szorítasz ennyire? Ekkor úgy érezte, hogy az a sok szenvedély, amelyet oly rég ideje száműzött a lelke legmélyére, most mind fellázad, a lángok árja-

ként bejárja egész lényét és minden tagját megkapta a mély, égető, fékehetetlen, érthetetlen vágy görse. És ez az érthetetlen szenvedély, amely olvadt érc gyanánt járta be duzzadt ereit, elhomályosította a tekintetét és komorrá változtatta a gondolatait. Már nem tudta mit tesz, esztelenül szorította a keblére a fiut és majd megfojtotta égető, vég nélkül való csókjaival.

Amikor eleresztette, a fiu kérdőleg nézett rá. Az apáca zavaros, fáradt tekintete, mint egy ájulás után úgy meredt a semmiségbe.

Egész este a gondolataiba elmerültenült, anélkül, hogy egyetlen szót szolt volna.

De amikor magára maradt a szobája zavar-talan csendjében, fáradtan az ágyra vetette magát, de a gyertyát nem oltotta el, mert félt a haláltól s a sötétségtől.

(Vége következik.)

NAPIREND.

November 18. Szerda. Róm. kath. naptár: Ottó. — Protestáns naptár: Ottó. — Görög-keleti naptár (november 5.): Galaktion. — A nap két 6 óra 54 perckor, nyug-szik 4 óra 3 perckor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtti 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-museum helyisége mellett illesztet.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Boros, ködös, enyhe, elvélve csapadék.

November 21. Az aradi tornaegyesület háziversenye (Lyceumi tornacsarnok). — A híppai jótékony négyelet hangversenyyel egybekötött táncestélye (József főherceg szálloda.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1908. évi október hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felé érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.08
Gyorsvonat reggel 5.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtti 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szem. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnáról délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
	Személyvonat este 9.05
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 3.—	Személyvonat éjjeli 10.59
Szeged felé:	Szeged felé:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat este 10.33
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczról szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56
	Pankotáról sztv. este 9.20

Motormenetek

Arad—Városháster és Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel 8.04	Mezőhegyes felé reg. 6.48
Battonya felé d. u. 12.01	Battonya felé d. e. 11.30
Mezőhegyes felé este 5.29	Battonya felé d. u. 4.01

Arad—Új-Szent-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg. 7.13	Kétegyháza felé d. e. 12.—
Kétegyháza felé d. u. 12.50	Kétegyháza felé d. u. 3.58

Nemzeti színház.

Bérlet 49. sz.

Páratlan.

Szerdán, 1908. évi november hó 18-án:

HEGYESSI MARI mint vendég:

A cigány.

Eredeti népszínmű dalokkal és táncszal, 3 felvonásban. Írta: Szilgigeti Ede. Zenéjét szerző: Bognár Ignác.

SZEMÉLYEK:

Várszegi	Bónis Lajos.	Zsiga, cigány	Békes Gyula.
Kurta	Győre Alajos.	Peti, fia	Simon Jenő.
Gyuri, öcsöce	Juhász S.	Rózsi, leánya	Hegyessi M.
Márton gazda	Püredi J.	Ferke, hajdu	Németh J.
Rebeka, neje	Pajor Agnes.	Kisbíró	Juhai József.
Evi, leánya	Répágy G.	Sári	Szilassy J.

Közdete este 7 és fél órakor.

M. kir. államvasutak.

146825—908. D. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet a Brassó állomáson levő új felvételi épület gázvilágítási berendezéséhez szükséges világító testek és öntöttvas lámpaoszlopok szállítására.

A szállításra vonatkozó ajánlati minta, a költségvetés valamint a különleges feltételek Budapesten, a magyar királyi államvasutak igazgatóságának központi tervtárában (VI. kerület, Teréz-körút 56. sz. földszin) és Kolozsvárott, a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének pályafenntartási és építési ügyosztályában 1 korona 20 fillér lefizetése mellett kaphatók.

Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi november hó 21-én déli 12 óráig nyújtandók be elulirott igazgatóság építési és pályafenntartási főosztályában (Budapesten, VI. kerület Teréz-körút 56. szám, II. emelet 10. ajtó). Az ajánlatok egy koronás, az ajánlat mellékletei iven-

ként 80 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve, a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a brassói felvételi épületben alkalmazandó világító testek szállítására.”

Ajánlat tehető vagy az összes tárgyra, vagy csak egyedül a lámpaoszlopokra.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi november hó 20-án déli 12 óráig az ajánlati végösszegnek 5 százaléka bánatpénz gyanánt teendő le a magyar királyi államvasutak központi főpénztárában (Budapesten, VI. kerület, Andrássy ut 75. szám föld szint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tértí vevényvel adandók fel.

Budapest, 1903. évi november hó 20.

Az igazgatóság.

(Ülányomás nem díjazatik.)

Sürgős figyelmeztetés!

Üzletünkben feltalálható legfinomabb s valódi

OROSZ-TEA

kilónként 10—36 kor.-ig

mellőzhetővé teszi, hogy ezen cikket Bécs, Trieszt, avagy Hamburgból szerezzük be; mint azt számos tea-fogyasztó háznál eszközlik.

Megrendelés előtt kérjük cégünknel próbát eszközölni.

Teljes tisztelettel

Vojtek és Weisz.**RUM**

legfinomabb minőségekben s igen jutányos árak mellett.

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: **Dr. HECHT**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, ideggyulladás, rheuma, köszvény, szívelzsírosodás, vöröszegénység, szívbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.

Gyógyeszközök: Hidegvízgyógymód, villamfény-, moór-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1505

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Auerfény.

Magyar Gázizzófény Részvénytársaság

Welsbachi dr. Auer Károly szabadalma

Budapesten, VI., Váci-körút 3. sz.

A társaság gyártmányai:

Auer-féle szesz- (spiritusz) lámpák. Auer-féle szab. izzótestek és Auer-lámpák gázvilágításhoz.

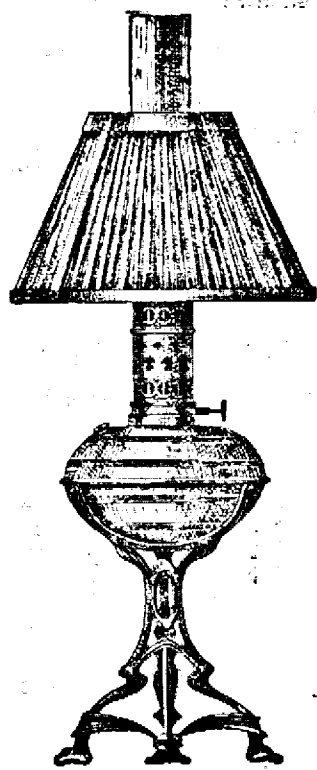
Gáz-, villany- és szesz (spiritusz) csillárok, falikarok, utcái lámpák, egyszerű és diszes kivitelben.

Spiritusz főző-, fűtő- és vízhevíto készülékek.

A szeszvilágítás berendezése igen czélszerű oly helyiségekben, hol sem gáz, sem villany nem áll rendelkezésre.

A társaság elvállalja nagyobb épületek, kastélyok, vendéglők, pályaudvarok és fürdőhelyek szeszvilágítási berendezését.

A szeszvilágítás berendezésénél a meglevő petroleumlámpák fém-tartályai, csekély átalakítási költségekkel, legnagyobbbrészt felhasználhatók.

Arjegyzék, esetleg költségvetés kíváncsra ingyen és bérmentve.

November hó 30-ig

tűzkárunknál megsérült áruk **rendkívül olcsó áron** lesznek eladva.

Eladásra kerülnek: nagymennyiségű fehér és színes **asztalnemű, törülközők, czérna-vásznak és chifonok.**

Ruhakelmék, sérültek, minden elfogadható árban. — Az utolsó őszi divatkelmék nagy választékban **sértetlenek** szintén mélyen leszállított áron.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA.

Szabadság-tér és Forray-utca sarok.

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838 ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár

FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

798

Óvakodjunk utánzatoktól.
Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget
kérjünk, amelyen PAGLIANO GIROLAMO
tanár aláírása látható.

Minden nagyobb gyógyszerárban kapható.

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCA

Minorita-palota.

Alkalmi vétel és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb
bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstművek kész-
pénzért a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más új tárgyekra
átcsereletnek. 1897

—Kéretik kísérletet tenni.—

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely
az elvesztett erőt újra mehozza.
Próbacsomagot s egy száz oldalas köny-
vet postán, jól becsomagolva, ingyen
kapják mindazok, a kik érte irnak.
Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvos-
ság, mely megmentett ezeket, a kik
fiatalkori kihágások folytán nem ba-
jokban, szifiliszben, valamint elveszt-
ett férfi erőben szenvednek. Ez okból
elhatározta az intézet, hogy egy in-
gyen csomag orvosságot magyarázó
könyvvel együtt mindenkinek ingyen
küld. Ezzel a házi orvossággal a baj
otthon gyógyítható, s mindazok, a kik
a fiatalkori kihágásokból származó ne-
mi bajokban, szellemi elgyöngülésben,
vagy krónikus bajokban szenvednek,
otthon gyógyíthatják magukat. Ez a
gyógyszer közvetlenül azokra a szer-
vekre hat, a hol a megerősödés szük-
séges csodálatos eredménnyel gyó-
gyítja az évek óta tartó betegségeket.
Óreg, fiatal egyaránt írhat a Staat
Medical Institutnak az alant jelzett
cízmre, a honnan a csomagot rögtön
elküldik. Az intézet leginkább azokat
akarja megmenteni, a kik kezelése
széljából az otthonukat nem hagyhat-
ják el. A próbacsomag megmutatja,
hogy mily könnyen gyógyíthatók eb-
ből a rettenetes bajból otthon. Az in-
tézet kivétel nem tesz. Mindenki ír-
hat érte bárhol Magyarul, mire
titoktartás mellett postafordultáva egy
ingyen csomag orvosságot kap ma-
gyarázó könyvvel együtt. Irjon még
ma. A csomag oly szépen be van cso-
magolva, hogy a tartalmát senki sem
fogja megtudni. A levelet így kell
címezni: State Medical Institute 49.
Elektron Building, Fort Wayne, Ind
Amerika. A levelek mindig bérmen-
tendők. 1487

Ezen üzlet szolid és olcsó kiszolgálása révén
általánosan ösmert!

Nem csoda,

hogy csodálkoznak a felett, hogyan vagyok képes valódi
fémjelzett tiszta arany ékszer és finom pontos já-
ratu órákat oly rendkívül olcsón árusítani. Mint például:

Egy szépen díszített rem. nickel anker óra 2 frt. 30 kr.
Egy nagyon finom vasuti nickel óra 3 forintért.
Egy erős finom acél rem. óra 3 frt. — kr.
Egy háromfedelees tula rem. óra 5 frt. 50 kr.
Arany és ezüst női órák rendkívül olcsón.
Arany gyűrűk, pl. 5 soros tiszta arany 15 kövel 4 frt. 60 kr.
A ny láncokat csak az arany értékért és csekély fagon díj.

Ebresztő órák 1 frt 70, 1 frt 90 krjával.

Órákért és órajavításokért, a melyeket saját marom javítok, 3
évi jótállást vállalok.

Zálogozédula és törött vagy használt aranyért a legmagasabb árt fizetem

Tisztelettel:

Zinner Vilmos,

2242

műorás és ékszerész Arad, Forray-utca 2/b.

Videki megrendelések leküldetésével lesznek eszközölve.

Minden ősz haj

eredeti színét és ifjúkori szépségét visszanyeri a Hajós-féle

HAJREGENERATOR

használatát által;

nem festi a bőrt és a fehéreneműt nem piszkítja.

Egy üvegnek az ára 1 kor. 20 fill.

Szép, tartós feketére azonnal fest

minden haját a

Hajós-féle Hajfestő,

a szín le nem mosható. Ára 2 korona.

Gummi különlegesség (óvszer),

valódi amerikai speciálítás.

Egy eredeti légmentesen elzárt dobozban 6 darabbal
2 korona.

Fenti készítmények kaphatók egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Magy. kir. Államv. üztv. Szegeden.

31886—903. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Herkules-fürdő Állomáson
megüresedő buffet bérletére ezen-
nel nyilvános pályázat hirdettetik.A bérlet fenti vendéglőre nézve
1904. évi április hó 15-vel veszi
kezdetét és tart ezen időponttól
számított öt éven át vagyis 1909.
évi április 14 ig.Bárlőnek a következő helyisé-
gek bocsátatnak rendelkezésére:
I. és II. oszt. váró- és étterem
46.77 m², 1 kis szoba 12.76 m²,
1 konyha 11.70 m², 1 kamra, 1
jégverem (90 m³), 1 pince, 1 pad-
las, 1 gazdasági udvar.Az egy koronás bélyeggel ellátott
és „Ajánlat a m. kir. államvasutak
főnt kiirt Herkulesfürdő állomása
pályaudvarán levő buffet üzletre”
felirattal ellátott, lepecsételt, borí-
tékba zárt, nemkülönbben kellő ok-
mányokkal felszerelt ajánlatok 1903.
évi november hó 28-án déli 12 óráig
az alulirt üzletvezetőség általános
osztálya főnkénél (üzletvezetőségi-
palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy
személyesen, vagy kir. posta útján
benyújtandók.Bánatpénz fejében a bérletre
100, azaz Egyszáz korona kész-
pénzben vagy állami letétre alkal-
mas értékpapirokban a szegedi üz-
letvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903.
évi november hó 27-én déli 12 óráig
vagy személyesen letendő, vagy
kir. posta útján beküldendő.A közös célra szolgáló I—II.
oszt. váró- és étterem fűtése és vi-
lágításának felét a vasut viseli.Az értékpapírok a budapesti
vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegy-
zett 14 napnál nem régebb, a napi
értéket meg nem haladó napi ár-
folyam csak 90% szerinti értékben
számíttatnak.Készpénzben letett összeg után
kamat nem fizettetik.Az ajánlatban a letétel meg-
történte megemlítendő ugyan, de
a letétéről nyert elismervény nem
csatolandó.A buffet bérletére vonatkozó
feltételek a nevezett üzletvezető-
ség forgalmi és kereskedelmi osz-
tályban (I. emelet 12. sz.) a fiva-
talos órák tartama alatt megte-
kinthetők, miért is az ajánlattevők-
ről feltételeztetik, hogy a feltéte-
leket ismerik s azokat magukra
nézve egész terjedelmükben köte-
lezőknek elfogadják.A fentebbi feltételtől eltérő,
vagy a kitűzött határidőn túl be-
érkezett ajánlatok, továbbá olyan
ajánlatok, melyek táviratilag tá-
tetnek s végül olyanc, melyekre
nézve az előirt bánatpénz le nem
tétetett, figyelembe vételni nem
fognak.Az ajánlatok között a választás
szabadon, a bérösszege való te-
kintet nélkül történik.

Szeged, 1903. évi november hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Huzás holnap.

Sorsjegyek a huzás tartama alatt is kaphatók.

Az általam eladott 36051. számú $\frac{8}{8}$ -ban
feldarabolt sorsjegy 1903. július 1-én
15.000 koronát nyert!

Első osztályu sorsjegyek,

huzás

november 19. és 20-án,
már kaphatók.

Főnyeremény: 1.000.000 korona.

Mig a készlet tart, ajánlom a következő

szerencseszámokat:

36055	11960	92644
47775	50756	
50768	92646	76850

E sorsjegyekből nyolcad, negyed, fél
és egész darabok tetszés szerinti mennyi-
ségben kaphatók. 2415

Első osztályu sorsjegyek árai:

Egy $\frac{1}{1}$	1. osztályu sorsjegy	12 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{2}$	1. osztályu sorsjegy	6 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{4}$	1. osztályu sorsjegy	3 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{8}$	1. osztályu sorsjegy	1 kor. 50 fil.

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzletében Arad.

ALAPITTATOTT 1875. ÉVBEN.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye.

Megyei és városi telefon: 129-ik szám.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltnék.

Első osztály huzása

már

november 19. és 20.

Az általam eladott 36051. számú $\frac{8}{8}$ -ban
felosztott sorsjegy 1903. július 14-én

15.000 koronát nyert!

Huzás holnap.

Sorsjegyek a huzás tartama alatt is kaphatók.

Vasárnap

november 22-én délután 5 órakor

SASA SKOPA

kamaraénekesnő és

BOCHNICSEK

Gyula, a magyar kir. Operaház tagja,

WEIDL, HORWITZ,

KLEMENT és ZIMMERMANN

tanár urak,

a magyar kir. Operaház tagjaiból alakult

kürtnégyese

közreműködésével

a Fehér Kereszt szálloda nagytermében
rendezendő

hangversenyének

MŰSORA:

- I. Wagner: Zarándokok kara
a „Tannhäuser“-ből. Kürtnégyes.
- II. Bizet: Ária a „Carmen“-ből. Bochnicsek.
- III. Schubert: Adante a „Der Tod und das Mädchen“ból. Kürtnégyes.
- IV. Wagner: Tavasz dal a „Walküre“-ből. Bochnicsek.
- V. a) Wagner: Erzsébet-ária „Tannhäuser“-ből.
b) Faure: Bon jour Souzon.
c) Hindach: A tavasz. Sasa Skopa.
- VI. Wagner: Nászkar a „Lohengrin“-ből. Kürtnégyes.
- VII. Wagner: Grál meséje „Lohengrin“-ből. Bochnicsek.
- VIII. Volkmann: Vadász-fantázia. Kürtnégyes.
- IX. Wagner: Verseny-dal „Mesterdalnok“-ból. Bochnicsek.

Zongorakisérlet: Dienzl Oszkár tanár

Jegyek 6, 4 és 2 koronáért kaphatók.

Ifj. Klein Mór könykereskedésében, Aradon.

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

29068—1903. I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Piski állomáson létesítendő csatornázással kapcsolatos munkákra.

A tervek, a költségcsatolás, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltételek Aradon, a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1903. évi december hó 1-én déli 12 óráig kell benyújtani a fentebb megjelölt üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat 1 koronás, az ajánlat mellékleteit ívenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell be nyújtani:

„Ajánlat a piskii állomáson létesítendő csatornázás munkáira.“

Ajánlat csakis az összes munkákra nyújthatók be.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi november hó 30-án déli 12 óráig az összes munkákra pályázóknak 300, azaz Háromszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránaál akár készpénzben, akár pénzügyi letételekre alkalmas értékpapároknak letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak dejekorán beérkezett ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Távirati úton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Posta útján be küldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevényenvel adandók fel. Az ajánlatok feletti döntés határideje a pályázati határidőtől számított 2 hétben állapítatik meg, a bánatpénzek visszaadása pedig a döntéstől számított 8 napon belül eszközöltnék.

Aradon, 1903. évi november hó 3-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Amerikai szabadalmazott ablakredőnyök

önműködő szerkezettel.

Tartósságért kezeskedünk.

Czélyszerűsége, olcsósága, tisztasága és kényelmességénél fogva felülmulthatatlan. A rudak önműködése által az eddig előfordult kellemetlenségek, mint: egyoldalú felhuzás, a zsinórok összegömbölyödése vagy azok elszakítása teljesen ki van zárva.

A redőny tetszés szerinti magasságban megáll, mindenkor feszesen és simán gördül fel, ami a szövet tartósságára nézve igen előnyös.

Az amerikai redőnyök bármily ablaknál alkalmazhatók, a be- vagy kiakasztása felette egyszerű és percnyi idő alatt eszközölhető. — Árak nagyság szerint 1 forint 80 krajczártól 3 forintig.

2285

Zimmermann és Eisele

a „Zöld papagáj“-hoz Aradon, a Templom-uteza sarkán.

Telefon szám 275.

Telefon szám 275.

Telefon szám 275.

Minden vevő fényképkedvezményben részesül.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Eladó ház,

mely még 10 évig adómentes, áll 2 szép nagy szoba, konyha, pincze, folyosó, minden hozzátartozó mel lékhelyiségekkel és egy kis kerttel együtt 3400 koronáért eladó. Készpénz 1100 kor. átvehető. Bővebbet a kiadóban. 2348

Weitzer János toll.

Doboza
2 kor. 40 fill.

Nikkelezett aczélból. 2252

Kapható: Ingusz I. és Fianál.
Telefon 517.

Két szobás udvari lakás

november 1-től kiadó. Csiky Gergely-utca 18. szám. 2269

Gyógyszerész gyakornok.

Egy hat osztályt végzett intelligens fiatal ember gyógyszerész gyakornoknak ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 2416

Kerestetik

egy izr. vallású középkorú özvegy házvezetőnő, ki háztartás, varrás, gyermeknevelésben jártas legyen. Ajánlatok Schwarcz Eszti, Gurahoncz küldendők. 2427

Elveszett

egy kis fekete taxli kutya, a mel lén egy fehér folttal, szombaton este 9 órakor, a Batthyány-utczába. A becsületes megtaláló szolgáltatassa át Batthyány-utca 31. sz. alatt, hol illő jutalomban részesül. 2423

Egy fiatal intelligens özvegy

asszony, vagyonos ur, már idősebb ember házasságát keresi ki őt anyagiakban is segítő. Cím: Arad, posterestant Mártha. 2429

Barna asszony.

Levelet elkészve kaptam. Mielőbbi találkozássra vágyódom, szóval többet. Csókol: Vagyonos barát. 2428

Az izraelita imaház

épületében

bolto k

kiadók. 2426

Bővebbet a házmesternél.

Telefon 242. sz.

Kalmár * * * * József

villanyműszerész

Kerékpár és varrógép rak-
tára 2071

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

Raktáron tartok családi

Singer varrógépeket,
karikahajós (Ringschiff) gépeket

bézi vagy ipari használatra 5 évi
írásbeli jótállással, kedvező havi
részletfizetés mellett.

Varrógép javítások

jótállás mellett eszközöltetnek.

25725—1903.

Hirdetmény.

A folyó évi október hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által szerkesztett összeírásai jegyzék 16 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. 17. § a és az erre vonatkozó utasítás 17. § a értelmében 1903. évi november hó 17-től számított 8 napra a fogyasztási adófelügyelőség hivatalos helyiségében közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Szibig Károlyné, Berán Antal, Molnár Albert, Porczán Lajos, Schönberger Mihály, Gruber Joachimné, Verner Dániel, Krausze Gus. táv, Klein Zsigmond, Csongrádi Julia, Ács Károly, Kunditz József, Mericskai Sándor, Wallner Antal és Ritter János, a kik italmérési engedélyt kaptak, nem csak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve az érdekelteken kívül a kereskedelmi testület és ipartestület is nyújthat be a város fogyasztási adófelügyelőségénél észrevételeket.

Arad, 1903. évi november hó 14.

A városi tanács.

Nagymennyiségű

l é c z

eladó

az Aradi Nyomda Rész-
vénytársaságnál.

Magyar királyi államvasutak.

144742/908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1904. évben szükséges mintegy

453,000 drb. horgonyzott talpfa jelzőszeg és

3640 mm-áza sósav szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi november hó 28-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók; vagy postán oda küldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5%-a legkésőbb 1903. évi november hó 27-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Szállításra mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási és az illető anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb pályázati feltételek, melyek a részletes módokat tartalmazza, az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségénél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthetők.

Ezen részletes módzatok leírása az ajánlatot tenni szándékozónak fentnevezett magyar kir. államvasuti hivatal által ingyen adatik ki, vagy kívánságár postán megküldetik.

Budapest, 1903. évi október hó.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, Barcsay-utca 8.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 2411

ALAPITTATOTT 1890.

Őszi és Téli divat-kelmék

beszerzésénél minden hölgy sa-
ját érdeke, hogy áruházam
rendkívüli nagy választéku

Divatkelme

ujdonságait

megtekintse, melyeknek
árai

versenyen kívül

állók.

Rendkívül

előnyös vételek.

120 cm. széles Cybelin kelmék,

120 cm. „ Sima női posztók,

120 cm. „ Csomós szövésű
kelmek,

140 cm. széles Costüm kelmék,
fekete és színes.

Mosó - bársony

remek mintákban.

Franczia flanel

és jó mosó

barchetok.

Singer

Sándor

divatáruháza

ARAD,

Andrássy-tér 20.

Fischer Eliz-ház. 1867

Vidékre a teljes minta-
gyűjtemény kívánatra posta-
fordultával megküldetik.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Pusztafi és Társa (Budapest, V., Lipót kör-ut 17) festékével.